

JÕHVI PÕHIKOOLI ÕPPEKAVA

1 Üldsätted

- 1.1 Jõhvi Põhikooli õppekava tugineb Põhikooli- ja gümnaasiumiseadusele, Põhikooli riiklikule õppekavale, Hariduslike erivajadustega õpilaste klassides ja rühmades õppe ja kasvatuse korraldamise aluste ning õpilaste klassi või rühma vastuvõtmise või üleviimise, klassist või rühmast väljaarvamise ning ühe õpilase õpetamisele keskendatud õppe rakendamise tingimustele ja korrale ning muudele hariduskorralduslikele õigusaktidele.
- 1.2 Jõhvi Põhikooli kooliastmed on:
- I kooliaste – 1.-3. klass;
  - II kooliaste – 4.-6. klass;
  - III kooliaste – 7.-9. klass.
- 1.3 Jõhvi Põhikooli õppekava on kooli õppe- ja kasvatustegevuse alusdokument, mille koostamisel on lähtutud põhikooli riiklikust õppekavast ja kooli arengukavast, pidades silmas piirkonna vajadusi, kooli töötajate, vanemate ja õpilaste soove ning kasutatavaid vaimseid ja materiaalseid ressursse.
- 1.4 Jõhvi Põhikooli õppekava koostamise ja arendamise demokraatliku korralduse eest vastutab kooli direktor.
- 1.5 Jõhvi Põhikooli õppekava kinnitab direktor. Muudatused õppekavas esitatakse enne kehtestamist arvamuse avaldamiseks hoolekogule, õpilasesindusele ja õppenõukogule.
- 1.6 Jõhvi Põhikooli õppekava terviktekst on kättesaadav kooli veebilehel ja paber kandjal õppealajuhataja kabinetis.
- 1.7 Jõhvi Põhikooli õppekavas on üldosa ja ainekavad.
- 1.7.1 Õppekava üldosas esitatakse:
- 1) õppe- ja kasvatuseesmärgid ning -põhimõtted;
  - 2) tunnijaotusplaan õppeaineti ja aastati, valikkursuste loendid ning erinevate õppekeelte kasutamine õppeaineti;
  - 3) läbivad teemad ja nende käsitlemise põhimõtted, lõimingu põhimõtted, seejuures III kooliastme läbivatest teemadest lähtuva või õppeaineid lõimiva loovtöö korraldamise põhimõtted ning temaatilised rõhuasetused;
  - 4) ülekooliliste ja koolidevaheliste projektide kavandamise põhimõtted;
  - 5) õppe ja kasvatuse korraldus (sealhulgas projekt-, õues- ja muuseumiõppeks ning ekskursioonideks ja õppekäikudeks vajalik aeg) ja ajakasutus;
  - 6) hindamise korraldus;
  - 7) õpilaste ja vanemate teavitamise ja nõustamise korraldus;

- 8) õpilaste juhendamise ja hariduslike erivajadustega õpilaste õppekorralduse põhimõtted;
- 9) põhikooli lõpetamise korraldus;
- 10) karjääriteenuste korraldus;
- 11) õpetaja töökava koostamise põhimõtted;
- 12) kooli õppekava uuendamise ja täiendamise kord.

1.7.2 Ainevaldkonniti on koondatud põhikooli ainekavad klassiti järgmiselt:

- 1) keel ja kirjandus (lisa 1);
- 2) võõrkeeled (lisa 2);
- 3) matemaatika (lisa 3);
- 4) loodusained (lisa 4);
- 5) sotsiaalsained (lisa 5);
- 6) kunstained (lisa 6);
- 7) tehnoloogia (lisa 7);
- 8) kehaline kasvatus (lisa 8).

2 Õppe- ja kasvatusesmärgid ning –põhimõtted

2.1 Põhihariduse alusväärtused

- 2.1.1 Põhihariduses toetatakse võrdsel määral õpilase vaimset, füüsilist, kõlbelist, sotsiaalset ja emotsionaalset arengut. Põhikool loob tingimused õpilaste erisuguste võimete tasakaalustatud arenguks ja eneseteostuseks ning teaduspõhise maailmapildi kujunemiseks.
- 2.1.2 Põhikool kujundab väärtushoiakuid ja -hinnanguid, mis on isikliku õnneliku elu ja ühiskonna eduka koostoimimise aluseks.
- 2.1.3 Riiklikus õppekavas oluliseks peetud väärtused tulenevad „Eesti Vabariigi põhiseaduses”, ÜRO inimõiguste ülddeklaratsioonis, lapse õiguste konventsioonis ning Euroopa Liidu alusdokumentides nimetatud eetilistest põhimõtetest. Alusväärtustena tähtsustatakse üldinimlikke väärtusi (ausus, hoolivus, aukartus elu vastu, õiglus, inimväärikus, lugupidamine enda ja teiste vastu) ja ühiskondlikke väärtusi (vabadus, demokraatia, austus emakeele ja kultuuri vastu, patriotism, kultuuriline mitmekesisus, sallivus, keskkonna jätkusuutlikkus, õiguspõhisus, solidaarsus, vastutustundlikkus ja sooline võrdõiguslikkus).
- 2.1.4 Uue põlvkonna sotsialiseerumine rajaneb eesti kultuuri traditsioonide, Euroopa ühiseväärtuste ning maailma kultuuri ja teaduse põhisaavutuste omaksvõtul. Tugeva põhiharidusega inimesed suudavad ühiskonnaga integreeruda ning aitavad kaasa Eesti ühiskonna jätkusuutlikule sotsiaalsele, kultuurilisele, majanduslikule ja ökoloogilisele arengule.

2.2 Põhikooli sihiseade

- 2.2.1 Põhikoolil on nii hariv kui ka kasvatav ülesanne. Kool aitab kaasa õpilaste kasvamisele loovateks, mitmekülgseteks isiksusteks, kes suudavad ennast täisväärtuslikult teostada erinevates rollides: perekonnas, tööl ja avalikus elus.
- 2.2.2 Põhikoolis on õpetuse ja kasvatuses põhitähtsuseks tagada õpilase eakohane tunnetuslik,

- kõlbeline, füüsiline ja sotsiaalne areng ning tervikliku maailmapildi kujunemine.
- 2.2.3 Põhikooli ülesanne on luua õpilasele eakohane, turvaline, positiivselt mõjuv ja arendav õppekeskkond, mis toetab tema õpihimu ja õpioskuste, eneserefleksiooni ja kriitilise mõtlemisvõime, teadmiste ja tahteliste omaduste arengut, loovat eneseväljendust ning sotsiaalse ja kultuurilise identiteedi kujunemist.
- 2.2.4 Põhikool toetab põhiliste väärtushoiakute kujunemist. Õpilane mõistab oma tegude aluseks olevaid väärtushinnanguid ja tunneb vastutust tegude tagajärgede eest. Põhikoolis luuakse alus enese määratlemisele eneseteadliku isiksusena, perekonna, rahvuse ja ühiskonna liikmena, kes suhtub sallivalt ja avatult maailma ja inimeste mitmekesisusse.
- 2.2.5 Põhikool aitab õpilasel jõuda selgusele oma huvides, kalduvustes ja võimetes ning tagab valmisoleku õpingute jätkamiseks järgneval haridustasemel ja elukestvaks õppeks. Põhikooli lõpetanud noorukil on arusaam oma tulevastest rollidest perekonnas, tööelus, ühiskonnas ja riigis.
- 2.2.6 Teadmiste, väärtushinnangute ja praktiliste oskuste omandamine ja arendamine toimub kogu kooli õppe- ja kasvatusprotsessi, kodu ja kooli koostöö ning õpilase vahetu elukeskkonna ühistoime tulemusena.
- 2.2.7 Kool seisab eesti rahvuse, keele ja kultuuri säilimise ja arengu eest, seepärast pööratakse põhikooli õpetuses ning kasvatuses erilist tähelepanu eesti keele õppele.

2.3 Kooli õppe- ja kasvatusesmärgid

Kooli õppe ja kasvatuses üldesmärk on kujundada õpilasest isiksus, kes:

- 1) suhtub heasoovlikult kaasinimestesse, austab nende vabadust ja väärikust;
- 2) soovib ja oskab teha konstruktiivset koostööd;
- 3) toetab aktiivselt ühiskonna demokraatlikku arengut;
- 4) austab ja järgib seadusi, on teadlik oma kodanikukohustustest ja -vastutusest;
- 5) tunneb end oma rahva liikmena, kodanikuna, tunneb end seotuna Euroopa ja kogu inimkonnaga;
- 6) tunneb ja austab oma rahva kultuuri, omab ettekujutust ja teadmisi maailma eri rahvaste kultuuridest, suhtub neisse eelarvamustevabalt ning lugupidavalt;
- 7) hoiab loodust, elab ja tegutseb keskkonda ning loodusressursse säästes;
- 8) usaldab ennast, on väärikas ja enesekriitiline;
- 9) tunneb end vastutavana oma elukäigu eest;
- 10) juhindub oma valikutes ja tegudes eetika alusväärtustest (inimelu pühadus, vägivallast hoidumine, vabadus, õiglus, ausus, vastutus);
- 11) on tundlik esteetiliste väärtuste suhtes, kujundab oma ilumeelt;
- 12) väärtustab terveid eluviise, arendab oma vaimu ja keha;
- 13) mõtleb süsteemselt, loovalt ja kriitiliselt, on avatud enesearendamisele;
- 14) püüab mõista asjade tähendust, nähtuste põhjusi ja seoseid, on motiveeritud õppima ja oskab õppida;
- 15) tuleb toime muutavas õpi-, elu- ja töökeskkonnas;
- 16) mõistab töö vajalikkust inimeste ja ühiskonna arengus; on valmis otsima endale sobivat tööd.

2.4 Pätevused

- 2.4.1 Riikliku õppekava tähenduses on pädevus teadmiste, oskuste ja hoiakute kogum, mis tagab suutlikkuse teatud tegevusalal või -valdkonnas loovalt, ettevõtlikult ja paindlikult toimida.
- 2.4.2 Riiklikus õppekavas eristatakse üldpädevusi, valdkonnapädevusi ja kooliastmetes taotletavaid pädevusi. Pädevuste kujundamist kirjeldatakse kooli õppekavas.
- 2.4.3 Üldpädevused on ainevaldkondade ja õppeainete ülesed pädevused, mis on olulised inimeseks ja kodanikuks kasvamisel. Üldpädevused kujunevad kõigi õppeainete kaudu ning tunni- ja koolivälises tegevuses. Üldpädevuste kujunemist jälgivad ja suunavad õpetajad omavahelises koostöös ning kooli ja kodu koostöös.
- 2.4.4 Õpilastes kujundatavad üldpädevused on:
- 1) kultuuri- ja väärtuspädevus – suutlikkus hinnata inimsuhteid ja tegevusi üldkehtivate moraalinormide seisukohast; tajuda ja väärtustada oma seotust teiste inimestega, ühiskonnaga, loodusega, oma ja teiste maade ja rahvaste kultuuripärandiga ning nüüdiskultuuri sündmustega; väärtustada loomingut ja kujundada ilumeelt; hinnata üldinimlikke ja ühiskondlikke väärtusi, väärtustada inimlikku, kultuurilist ja looduslikku mitmekesisust; teadvustada oma väärtushinnanguid;
  - 2) sotsiaalne ja kodanikupädevus – suutlikkus ennast teostada; toimida aktiivse, teadliku, abivalmi ja vastutustundliku kodanikuna ning toetada ühiskonna demokraatlikku arengut; teada ja järgida ühiskondlikke väärtusi ja norme; austada erinevate keskkondade reegleid ja ühiskondlikku mitmekesisust, religioonide ja rahvaste omapära; teha koostööd teiste inimestega erinevates situatsioonides; aktsepteerida inimeste ja nende väärtushinnangute erinevusi ning arvestada neid suhtlemisel;
  - 3) enesemääratluspädevus – suutlikkus mõista ja hinnata iseennast, oma nõrku ja tugevaid külgi; analüüsida oma käitumist erinevates olukordades; käituda ohutult ja järgida tervislikke eluviise; lahendada suhtlemisprobleeme;
  - 4) õpipädevus – suutlikkus organiseerida õppekeskkonda individuaalselt ja rühmas ning hankida õppimiseks, hobideks, tervisekäitumiseks ja karjäärivalikuteks vajaminevat teavet; planeerida õppimist ja seda plaani järgida; kasutada õpitut erinevates olukordades ja probleeme lahendades; seostada omandatud teadmisi varemõpituga; analüüsida oma teadmisi ja oskusi, motiveeritust ja enesekindlust ning selle põhjal edasise õppimise vajadusi;
  - 5) suhtluspädevus – suutlikkus ennast selgelt, asjakohaselt ja viisakalt väljendada nii emakeeles kui ka võõrkeeltes, arvestades olukordi ja mõistes suhtluspartnereid ning suhtlemise turvalisust; ennast esitleda, oma seisukohti esitada ja põhjendada; lugeda ning eristada ja mõista teabe- ja tarbetekste ning ilukirjandust; kirjutada eri liiki tekste, kasutades korrektset viitamist, kohaseid keelevahendeid ja sobivat stiili; väärtustada õigekeelsust ja väljendusrikast keelt ning kokkuleppel põhinevat suhtlemisviisi;
  - 6) matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus – suutlikkus kasutada matemaatikale omast keelt, sümboleid, meetodeid koolis ja igapäevaelus; suutlikkus kirjeldada ümbritsevat maailma loodusteaduslike mudelite ja mõõtmisvahendite abil ning teha tõendus põhiseid otsuseid; mõista loodusteaduste ja tehnoloogia olulisust ja piiranguid; kasutada uusi tehnoloogiaid eesmärgipäraselt;

- 7) ettevõtlikkuspädevus – suutlikkus ideid luua ja ellu viia, kasutades omandatud teadmisi ja oskusi erinevates elu- ja tegevusvaldkondades; näha probleeme ja neis peituvaid võimalusi, aidata kaasa probleemide lahendamisele; seada eesmärged, koostada plaane, neid tutvustada ja ellu viia; korraldada ühistegevusi ja neist osa võtta, näidata algatusvõimet ja vastutada tulemuste eest; reageerida loovalt, uuendusmeelselt ja paindlikult muutustele; võtta arukaid riske;
  - 8) digipädevus – suutlikkus kasutada uuenevat digitehnoloogiat toimetulekuks kiiresti muutuvras ühiskonnas nii õppimisel, kodanikuna tegutsedes kui ka kogukondades suheldes; leida ja säilitada digivahendite abil infot ning hinnata selle asjakohasust ja usaldusväärsust; osaleda digitaalses sisuloomes, sh tekstide, piltide, multimeediumide loomisel ja kasutamisel; kasutada probleemilahenduseks sobivaid digivahendeid ja võtteid, suhelda ja teha koostööd erinevates digikeskkondades; olla teadlik digikeskkonna ohtudest ning osata kaitsta oma privaatsust, isikuandmeid ja digitaalset identiteeti; järgida digikeskkonnas samu moraali- ja väärtuspõhimõtteid nagu igapäevaelus.
- 2.4.5 Lähedase eesmärgiseade ja õppesisuga õppeained moodustavad ainevaldkonna. Ainevaldkonna õppeainete õpetamise peamine eesmärk on vastava valdkonnapädevuse kujunemine, mida toetavad õppeainete eesmärgid ja õpitulemused. Valdkonnapädevuse kujunemist toetavad lõimivad teiste ainevaldkondade õppeainetega ning tunni- ja kooliväline tegevus. Valdkonnapädevuste kirjeldused on esitatud ainevaldkondade kavades.
- 2.4.6 Kooliastmetes taotletavad pädevused kirjeldavad kokkuvõtvalt õpilase arengut eakohaste üldpädevuste ja valdkonnapädevuste ning õpitulemuste omandamise kaudu.
- 2.4.7 Ainekavades esitatakse osaoskuste või õppeteemade kaupa taotletavad õpitulemused, mis toetavad kooliastmete õppe- ja kasvatusesmärkide saavutamist ja valdkonnapädevuste kujunemist. Väärtushoiakute saavutamise kohta antakse õpilasele kirjeldavat tagasisidet kooli määratud viisil.;
- 2.4.8 Kooli õppekavas on kirjeldatud järgmised valdkonnapädevused:
- 1) keele ja kirjanduspädevus;
  - 2) võõrkeelepädevus;
  - 3) matemaatikapädevus;
  - 4) loodusteaduslik pädevus;
  - 5) sotsiaalne pädevus;
  - 6) kunstipädevus;
  - 7) tehnoloogiapädevus;
  - 8) kehakultuuripädevus.
- 2.4.9 Üldpädevuste ja valdkonnapädevuste kujundamine realiseerub õppeainete ühiste ja lähedaste eesmärkide, õpitulemuste kaudu, õppeteemade ja mõistete, meetodite ning õpitava korduva ja süvendava käsitlemise abil. Üld- ja valdkonnapädevuste kujundamine on täpsustatud õppekava ainekavades.

2.5 Õppimise käsitlus põhikoolis

- 2.5.1 Kooli õppekavas käsitletakse õppimist väljundipõhiselt, rõhutades muutusi õpilase või

õpilaste rühma käitumisvõimes. Konkreetsemalt tähendab see selliste teadmiste, oskuste, vilumuste, väärtushoiakute ja -hinnangute omandamist, mis on vajalikud igapäevaelus toimetulekuks. Õppimise psühholoogiliseks aluseks on kogemus, mille õpilane omandab vastastikusel toimes füüsilise, vaimse ja sotsiaalse keskkonnaga. Kogemusi omandades muutub õpilase käitumine eesmärgipärasemaks. Õppekeskkond kindlustatakse koolis õppekava alusel toimuva süstemaatilise ja sihipärase õppe- ja kasvatustegevusega ning õppekeskkonnaks on ka kodu ja laiemas elukeskkonnas toimivad mõjutused. Õpilane on õppeprotsessis aktiivne osaleja, kes võtab võimetekohaselt osa oma õppimise eesmärgistamisest, õpib iseseisvalt ja koos kaaslastega, õpib oma kaaslaste ja ennat hindama ning oma õppimist analüüsima ja juhtima. Uute teadmiste omandamisel tugineb õpilane varasematele ning konstrueerib uue teabe põhjal enda teadmised. Omandatud teadmisi rakendatakse uutes olukordades, probleemide lahendamisel, valikute tegemisel, väidete õigsuse üle arutledes, oma seisukohti argumenteerides ning edasiste õpingute käigus. Õppimine on elukestev protsess, milleks vajalikud oskused ja tööharjumused kujunevad põhihariduse omandamise käigus.

2.5.2 Kooli õppekavas mõistetakse õpetamist kui õppekeskkonna ja õppetegevuse organiseerimist viisil, mis seab õpilase tema arengule vastavate, kuid pingutust nõudvate ülesannete ette, mille kaudu tal on võimalik omandada kavandatud õpitulemused.

2.5.3 Kooli õppekavas mõistetakse kasvatust kui õpilase suhete kujundamist teda ümbritseva maailmaga. Edukas väärtuskasvatus eeldab kogu koolipere, õpilase ja perekonna vastastikust usaldust ning koostööd. Hoiakute kujundamise võtmeisik on õpetaja, kelle ülesanne on pakkuda isiklikku eeskujut, toetada õpilaste loomupärast soovi enda identiteedis selgusele jõuda ning pakkuda sobiva arengukeskkonna kaudu tuge erinevates rühmades ja kogukondades ning kogu ühiskonnas aktsepteeritavate käitumisharjumuste väljaarenemiseks.

2.5.4 Õpet kavandades ja ellu viies:

- 1) arvestatakse õpilase taju- ja mõtlemisprotsesside eripära, võimeid, keelelist, kultuurilist ja perekondlikku tausta, vanust, sugu, tervise seisundit, huvi ja kogemusi;
- 2) arvestatakse, et õpilase õppekoormus oleks ea- ja jõukohane, võimaldades talle aega puhkuseks ja huvitegevuseks;
- 3) võimaldatakse õpilastele mitmekesiseid kogemusi erinevatest kultuurivaldkondadest;
- 4) kasutatakse teadmisi ja oskusi reaalses olukorras; tehakse uurimistöid ning seostatakse erinevates valdkondades õpitavat igapäevase eluga;
- 5) luuakse võimalusi õppimiseks ja toime tulemiseks erinevates sotsiaalsetes suhetes (õpilane-õpetaja, õpilane-õpilane);
- 6) kasutatakse nüüdisaegset ja mitmekesist õppemetoodikat, -viise ja -vahendeid (sealhulgas suulisi ja kirjalikke tekste, audio- ja visuaalseid õppevahendeid, aktiivõppemeetodeid, õppekäike, õues- ja muuseumiõpet jms);
- 7) kasutatakse asjakohaseid hindamisvahendeid, -viise ja -meetodeid;
- 8) kasutatakse diferentseeritud õpiülesandeid, mille sisu ja raskusaste võimaldavad õpilastel sobiva pingutustasemega õppida, arvestades sealjuures igaühe individuaalsust.

- 2.5.5 Õppetegevus ja selle tulemused kujundatakse tervikuks lõimingu kaudu. Lõiming toetab õpilaste üld- ja valdkonnapädevuste kujunemist. Lõimingu saavutamist kavandab kool kooli õppekava arenduse ning õppe- ja kasvatustegevuse planeerimise käigus.
- 2.5.6 Õppe lõimimine saavutatakse erinevate ainevaldkondade õppeainete ühisosa järgimisel, õppeainete, koolisiseste projektide ja läbivate teemade ühiste temaatiliste rõhuasetuste, õppeülesannete ning -viiside abil. Lõimingu saavutamiseks korraldab kool õpet ja kujundab õppekeskkonda ning õpetajate koostööd viisil, mis võimaldab aineülest käsitlust: täpsustades pädevusi, seades õppe-eesmärke ning määrates erinevate õppeainete ühiseid probleeme ja mõistestikku.

2.6 Õpikeskkond

- 2.6.1 Õpikeskkonnana mõistetakse õpilasi ümbritseva vaimse, sotsiaalse ja füüsilise keskkonna kooslust, milles õpilased arenevad ja õpivad. Õpikeskkond toetab õpilase arenemist iseseisvaks ja aktiivseks õppijaks, kannab põhihariduse alusväärtusi ja oma kooli vaimsust ning säilitab ja arendab edasi paikkonna ja koolipere traditsioone.
- 2.6.2 Kool korraldab õppe, mis kaitseb ning edendab õpilaste vaimset ja füüsilist tervist. Õppekoormus vastab õpilase jõuvarudele.
- 2.6.3 Sotsiaalse ja vaimse keskkonna kujundamisel:
- 1) osaleb kogu koolipere;
  - 2) luuakse vastastikusel lugupidamisel ja üksteise seisukohtade arvestamisel põhinevad ning kokkuleppeid austavad suhted õpilaste, vanemate, õpetajate, kooli juhtkonna ning teiste õpetuse ja kasvatusena seotud osaliste vahel;
  - 3) koheldakse kõiki õpilasi eelarvamusteta, õiglaselt ja võrdselt, austades nende eneseväärikust ning isikupära;
  - 4) jagatakse asjakohaselt ja selgelt otsustusõigusi ja vastutusi;
  - 5) märgatakse ja tunnustatakse kõigi õpilaste pingutusi ja õpiedu; hoidutakse õpilaste sildistamisest ja nende eneseusu vähendamisest;
  - 6) välditakse ja ennetatakse õpilastevahelist vägivalda ja kiusamist;
  - 7) ollakse avatud vabale arvamusevahetusele, sealhulgas kriitikale;
  - 8) luuakse õpilastele võimalusi näidata initsiatiivi, osaleda otsustamises ning tegutseda nii üksi kui ka koos kaaslastega;
  - 9) luuakse õhkkond, mida iseloomustab abivalmidus ning üksteise toetamine õpi- ja eluraskuste puhul;
  - 10) luuakse õhkkond, mis rajaneb inimeste usalduslikel suhetel, sõbralikkusel, tolerantsusel ja heatahtlikkusel;
  - 11) korraldatakse koolielu inimõigusi ja demokraatiat austava ühiskonna mudelina, mida iseloomustavad kooliperes jagatud ja püsivad alusväärtused ning heade ideede ja positiivsete uuenduste toetamine;
  - 12) korraldatakse koolielu lähtudes rahvusliku, rassilise, soolise ja muudel alustel võrdse kohtlemise põhimõtetest ning soolise võrdõiguslikkuse eesmärkidest.
- 2.6.4 Füüsilist keskkonda kujundades jälgib kool, et:
- 1) kasutatavate rajatiste ja ruumide sisustus ning kujundus on õppe seisukohast otstarbekas;

- 2) õppes on võimalused kasutada internetiühendusega arvutit ja esitlustehnikat ning õpilastel on võimalus kasutada kooliraamatukogu;
  - 3) kasutatavate rajatiste ja ruumide sisustus on turvaline ning vastab tervisekaitse- ja ohutusnõuetele;
  - 4) ruumid, sisseseade ja õppevara on esteetilise väljanägemisega;
  - 5) kasutatakse eakohast ning individuaalsele eripärale kohandatavat õppevara, sealhulgas nüüdisaegseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid õppematerjale ja -vahendeid;
  - 6) on olemas kehalise tegevuse ning tervislike eluviiside edendamise võimalused nii koolitundides kui ka tunniväliselt.
- 2.6.5 Õpet korraldatakse ka väljaspool kooli ruume (sealhulgas kooliõues, looduses, muuseumides, arhiivides, keskkonnahariduskeskustes, ettevõtetes ja asutustes) ning virtuaalses õppekeskkonnas. Maksimaalselt kuni kahel päeval õppeaastas võib korraldada probleemide lahendamisele suunatud iseseisva koduse õppega aktiivõppepäevi.
- 2.6.6 Õppe- ja kasvatustööd toetavad huviringid ja kooli tugiõppespetsialistid (sotsiaalpedagoog, psühholoog, logopeed, eripedagoog, HEV õpilaste õppekoordinaator). Käitumisraskustega õpilastel on võimalik teha õppetunnis ettenähtud ülesandeid individuaalselt koos abiõpetajaga nn. tunnirahuklassis.

2.7 I kooliastmes taotletavad pädevused ning õppe ja kasvatuse rõhuasetused

2.7.1 Esimese kooliastme lõpus õpilane:

- 1) peab lugu oma perekonnast, klassist ja koolist; on viisakas, täidab lubadusi; teab, et kedagi ei tohi naeruvääristada, kiusata ega narrida; oskab kaaslast kuulata, teda tunnustada;
- 2) tahab õppida, tunneb rõõmu teadasaamisest ja oskamisest, oskab õppida üksi ning koos teistega, paaris ja rühmas, oskab jaotada aega õppimise, harrastustegevuse, koduste kohustuste ning puhkamise vahel;
- 3) teab oma rahvuslikku kuuluvust ning suhtub oma rahvusesse lugupidavalt;
- 4) oskab end häälestada ülesandega toimetulemisele ning oma tegevusi ülesannet täites mõtestada; oskab koostada päevakava ja seda järgida;
- 5) suudab tekstidest leida ja mõista seal sisalduvat teavet (sealhulgas andmeid, termineid, tegelasi, tegevusi, sündmusi ning nende aega ja kohta) ning seda suuliselt ja kirjalikult esitada;
- 6) mõistab ja kasutab õpitavas võõrkeeles igapäevaseid ära õpitud väljendeid ja lihtsamaid fraase;
- 7) arvutab ning oskab kasutada mõõtmiseks sobivaid abivahendeid ja mõõtühikuid erinevates elualdkondades eakohaseid ülesandeid lahendades;
- 8) käitub loodust hoidvalt;
- 9) oskab sihipäraselt vaadelda, erinevusi ja sarnasusi märgata ning kirjeldada; oskab esemeid ja nähtusi võrrelda, ühe-kahe tunnuse alusel rühmitada ning lihtsat plaani, tabelit, diagrammi ja kaarti lugeda;

- 10) oskab kasutada lihtsamaid arvutiprogramme ning kodus ja koolis kasutatavaid tehnilisi seadmeid;
  - 11) austab oma kodupaika, kodumaad ja Eesti riiki, tunneb selle sümboleid ning täidab nendega seostuvaid käitumisreegleid;
  - 12) oskab ilu märgata ja hinnata; hindab loovust ning tunneb rõõmu liikumisest, loovast eneseväljendusest ja tegevusest;
  - 13) hoiab puhtust ja korda, hoolitseb oma välimuse ja tervise eest ning tahab olla terve;
  - 14) oskab ohtlikke olukordi vältida ja ohuolukorras abi kutsuda, oskab ohutult liigelda;
  - 15) teab, kelle poole erinevate probleemidega pöörduda, ning on valmis seda tegema.
- 2.7.2 Esimeses klassis on õpetuse ja kasvatuse põhitaotluseks õpilaste kohanemine koolieluga, turvatunde ja eduelamuste kogemine ning valmisoleku kujunemine edasiseks edukaks õppetööks. Õpilaste koolivalmidus ja võimed on erinevad, seetõttu diferentseeritakse õppeülesandeid ja nende täitmiseks kuluvat aega. Esimeses kooliastmes keskendutakse:
- 1) kõlbeliste tõekspidamiste ning heade käitumistavade tundmaõppimisele ja järgimisele;
  - 2) positiivse suhtumise kujunemisele koolis käimisesse ja õppimisesse;
  - 3) õpiharjumuse ja -oskuste kujundamisele ning püsivuse, iseseisvuse ja eesmärgistatud töö oskuste ning valikute tegemise oskuste arendamisele;
  - 4) eneseväljendusoskuse ja -julguse kujunemisele;
  - 5) põhiliste suhtlemis- ja koostööoskuste omandamisele, sealhulgas üksteist toetavate ja väärtustavate suhete kujunemisele õpilaste vahel;
  - 6) õpiraskuste äratundmisele ning tugisüsteemide ja õpiabi pakkumisele.
- 2.7.3 Õpetaja olulisim ülesanne on toetada iga õpilase eneseusku ja õpimotivatsiooni.
- 2.7.4 Õppetöö on I kooliastmes korraldatud aineõpetuse põhimõttel.

2.8 II kooliastme pädevused ning õppe ja kasvatuse rõhuasetused

2.8.1 Teise kooliastme lõpus õpilane:

- 1) hindab harmoonilisi inimsuhteid, mõistab oma rolli pereliikmena, sõbrana, kaaslasena ja õpilasena; peab kinni kokkulepetest, on usaldusväärne ning vastutab oma tegude eest;
- 2) oskab keskenduda õppeülesannete täitmisele, oskab suunamise abil kasutada eakohaseid õpivõtteid (sealhulgas paaris- ja rühmatöövõtteid) olenevalt õppeülesande iseärasustest;
- 3) väärtustab oma rahvust ja kultuuri teiste rahvuste ning kultuuride seas, suhtub inimestesse eelarvamusteta, tunnustab inimeste, vaadete ja olukordade erinevusi ning mõistab kompromisside vajalikkust;
- 4) oskab oma tegevust kavandada ja hinnata ning tulemuse saavutamiseks vajalikke tegevusi valida ja rakendada, oma eksimusi näha ja tunnustada ning oma tegevust korrigeerida;
- 5) oskab oma arvamust väljendada, põhjendada ja kaitsta, teab oma tugevaid ja nõrku külgi ning püüab selgusele jõuda oma huvides;

- 6) oskab mõtestatult kuulata ja lugeda eakohaseid tekste, luua eakohasel tasemel keeleliselt korrektseid ning suhtlussituatsioonile vastavaid suulisi ja kirjalikke tekste ning mõista suulist kõnet;
  - 7) tuleb vähemalt ühes võõrkeeles toime igapäevastes suhtlusolukordades, mis nõuavad otsest ja lihtsat infovahetust tuttavatel rutiinsetel teemadel;
  - 8) on kindlalt omandanud arvutus- ja mõõtmisoskuse ning tunneb ja oskab juhendamise abil kasutada loogikareegleid ülesannete lahendamisel erinevates eluvaldkondades;
  - 9) väärtustab säästvat eluviisi, oskab esitada loodusteaduslikke küsimusi ja hankida loodusteaduslikku teavet, oskab looduses käituda, huvitub loodusest ja looduse uurimisest;
  - 10) oskab kasutada arvutit ja interneti suhtlusvahendina ning oskab arvutiga vormistada tekste;
  - 11) oskab leida vastuseid oma küsimustele, hankida erinevatest allikatest vajalikku teavet, seda tõlgendada, kasutada ja edastada; oskab teha vahet faktil ja arvamusel;
  - 12) tunnetab end oma riigi kodanikuna ning järgib ühiselu norme;
  - 13) väärtustab kunstiloomingut ning suudab end kunstivahendite abil väljendada;
  - 14) väärtustab tervislikke eluviise, on teadlik tervist kahjustavatest teguritest ja sõltuvusainete ohtlikkusest;
  - 15) on leidnud endale sobiva harrastuse ning omab üldist ettekujutust töömaailmast.
- 2.8.2 Teises kooliastmes on õpetuse ja kasvatuse põhitaotluseks vastutustundlike ja iseseisvate õpilaste kujunemine. Õppetöös on oluline äratada ja säilitada õpilaste huvi õppekavaga hõlmatud teadmisi- ja tegevusvaldkondade vastu. Teises kooliastmes keskendutakse:
- 1) õpimotivatsiooni hoidmisele ja tõstmisele, seostades õpitud praktikaga ning võimaldades õpilastel teha valikuid, langetada otsuseid ja oma otsuste eest vastutada;
  - 2) huvitegevusvõimaluste pakkumisele;
  - 3) õpilaste erivõimete ja huvide äratundmisele ning arendamisele;
  - 4) õpiraskustega õpilastele tugisüsteemide ja õpiabi pakkumisele.
- 2.8.3 Õpetuses rakendatakse mitmekesiseid tööviise ja ülesandeid, mis võimaldavad murdeikka jõudvatel õpilastel teha iseseisvaid valikuid ja seostada õpitud praktilise eluga ning aitavad toime tulla õpilaste individuaalselt erineva arenguga, nende muutuvate suhete ja tegutsemisega uutes rollides.

2.9 III kooliastme pädevused ning õppe ja kasvatuse rõhuasetused

2.9.1 Kolmanda kooliastme lõpus õpilane:

- 1) tunneb üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires;
- 2) tunneb ja austab oma keelt ja kultuuri ning aitab kaasa eesti keele ja kultuuri säilimisele ja arengule. Omab ettekujutust ja teadmisi maailma eri rahvaste kultuuridest, suhtub teistest rahvustest inimestesse eelarvamustevabalt ja lugupidavalt
- 3) on teadmishimuline, oskab õppida ja leida edasiõppimisvõimalusi, kasutades vajaduse korral asjakohast nõu;

- 4) on ettevõtlik, usub iseendasse, kujundab oma ideaale, seab endale eesmärgid ja tegutseb nende nimel, juhib ja korrigeerib oma käitumist ning võtab endale vastutuse oma tegude eest;
  - 5) suudab end olukorda ja suhtluspartnereid arvestades kõnes ja kirjas selgelt ja asjakohaselt väljendada, mõista ja tõlgendada erinevaid tekste, tunneb ja järgib õigekirjareegleid;
  - 6) valdab vähemalt üht võõrkeelt tasemel, mis võimaldab igapäevastes olukordades suhelda kirjalikult ja suuliselt ning lugeda ja mõista eakohaseid võõrkeelseid tekste;
  - 7) suudab lahendada igapäevaelu erinevates valdkondades tekkivaid küsimusi, mis nõuavad matemaatiliste mõttemetodite (loogika ja ruumilise mõtlemise) ning esitusviiside (valemite, mudelite, skeemide, graafikute) kasutamist;
  - 8) mõistab inimese ja keskkonna seoseid, suhtub vastutustundlikult elukeskkonda ning elab ja tegutseb loodust ja keskkonda säästes;
  - 9) oskab esitada loodusteaduslikke küsimusi, nende üle arutleda, esitada teaduslikke seisukohti ja teha tõendusmaterjali põhjal järeldusi;
  - 10) suudab tehnikamaailmas toime tulla ning tehnikat eesmärgipäraselt ja võimalikult riskita kasutada;
  - 11) on aktiivne ja vastutustundlik kodanik, kes on huvitatud oma kooli, kodukoha ja riigi demokraatlikust arengust;
  - 12) suudab väljendada ennast loominguiliselt, peab lugu kunstist ja kultuuripärandist;
  - 13) väärtustab ja järgib tervislikku eluviisi ning on füüsiliselt aktiivne;
  - 14) mõtleb süsteemselt, loovalt ja kriitiliselt, on avatud enesearendamisele.
- 2.9.2 Kolmandas kooliastmes on õppe ja kasvatuse põhitaotlus aidata õpilastel kujuneda vastutustundlikeks ühiskonnaliikmeteks, kes igapäevaelus iseseisvalt toime tulevad ning suudavad oma huvidele ja võimetele vastavat õpiteed valida. Kolmandas kooliastmes keskendutakse:
- 1) õpimotivatsiooni hoidmisele;
  - 2) õppesisu ja omandatavate oskuste seostamisele igapäevaeluga ning nende rakendatavuse tutvustamisele tulevases tööelus ja jätkuõpingutes;
  - 3) erinevate õpistrateegiate teadvustatud kasutamisele ning enesekontrollimise oskuse arendamisele;
  - 4) pikemaajaliste õppeülesannete (sealhulgas uurimuslike õppeülesannete) planeerimisele, eesmärkide püstitamisele ja oma tulemuste hindamisele;
  - 5) õpilaste erivõimete ja huvide arendamisele;
  - 6) õpilaste toetamisele nende edasiste õpingute ja kutsevalikute tegemisel.

3 Õppekorraldus

3.1 Õppe ja kasvatuse korraldus ja ajakasutus

- 3.1.1 Õppeaasta koolis algab 1. septembril ja lõpeb järgmise aasta 31. augustil.
- 3.1.2 Õppeaasta arvestusühikud on õppetund, õppepäev, õppenädal, trimester, õppeaasta.
- 3.1.3 Koolivaheajad on kehtestatud haridus- ja teadusministri määrusega. Kooli pidaja võib direktori ettepanekul ja hoolekogu nõusolekul kehtestada haridus- ja teadusministri kehtestatud koolivaheajadest erinevad koolivaheajad, arvestusega et koolis on

õppeaasta jooksul vähemalt neli koolivaheaega kogukestusega vähemalt 12 nädalat, kusjuures suvine koolivaheaeg kestab vähemalt kaheksa järjestikust nädalat. Õppetöö koolis toimub päevases õppevormis.

3.1.4 Ühes õppenädalas on viis õppepäeva. Põhikooli õpilase suurim lubatud nädala õppekoormus õppetundides on:

1. klassis 20;
2. klassis 23;
3. ja 4. klassis 25;
5. klassis 28;
6. ja 7. klassis 30;
8. ja 9. klassis 32.

3.1.5 Õppeainete ajalise jaotuse trimestrite kaupa kinnitab kooli direktor käskkirjaga enne õppeaasta algust lähtudes järgnevast:

- 1) ainetevahelised seosed;
- 2) täppis- ja humanitaarainete tasakaal;
- 3) pedagoogilise personali olemasolu;
- 4) õpetajate koormus;
- 5) aineolümpiaadide toimumisajad.

Mõjuval põhjusel (õpetaja haigus, töölt lahkumine, vms) on koolil õigus korrigeerida õppeainete ajalist jaotust õppeaastas, tagades õppekavaga nõutavate õpitulemuste saavutatuse.

3.1.6 Õppetundide arv ja nende järjekord õppepäevas määratakse kindlaks tunniplaaniga, mis on kooli päevakava osa. Kooli päevakava kehtestab direktor. Tunniplaani klassiti on avalikustatud kooli infostendil, õpetajate toas ning kooli kodulehel. Pikapäeva- ja õpiabirühmadele ning koduõppe õpilastele koostatakse individuaalsed tunniplaanid iga trimestri alguseks.

3.1.7 Õpet kavandades ja ellu viies arvestatakse, et õpilase õppekoormus oleks ea- ja jõukohane, võimaldades talle aega puhkuseks ja huvitegevuseks.

3.1.8 Õpetaja planeerib oma tööd koostöös teiste õpetajatega. Trimestri jooksul läbitavad peamised teemad, vajalikud õppevahendid, hindamise korraldus ja planeeritavad üritused tehakse õpilastele teatavaks trimestri algul.

3.1.9 Projekt-, õues- ja muuseumiõppeks ning ekskursioonideks ja õppekäikudeks vajalik aeg fikseeritakse ainekavades. Ekskursioonid ja õppekäigud planeeritakse trimestrite viimasele nädalale, kui kooli üldtööplaanis ei ole muud ajalist täpsustust. Koolist sõltumatute projektipakkumiste alusel võivad õppekäigud toimuda ka muul ajal.

3.1.10 Õpilase vanema ja direktori või direktori poolt volitatud pedagoogiga kokkuleppel võib kool arvestada kooli õppekavavälisest õppimisest koolis läbitava õppe osana tingimusel, et see võimaldab õpilasel saavutada kooli või individuaalse õppekavaga määratud õpitulemusi.

3.2 Põhikooli tunniarvutusploand õppeaineti ja aastati, valikõppeainete loend ja valimise põhimõtted

3.2.1 Põhikooli kohustuslikud õppeained on eesti keel, kirjandus, A-võõrkeel, B-võõrkeel, matemaatika, loodusõpetus, bioloogia, geograafia, füüsika, keemia, inimeseõpetus, ajalugu, ühiskonnaõpetus, muusika, kunst, tööõpetus, tehnoloogiaõpetus, käsitöö ja kodundus, kehaline kasvatus. A-võõrkeelena õpitakse inglise ning B-võõrkeelena vene või saksa keelt.

3.2.2 Põhikooli valikõppeained on informaatika (3. ja 5. klassis) ja karjääriõpetus (9. klassis).

- 1) Valikõppeaine määrab õpilasele kool.
- 2) Valikõppeaine määramisel lähtutakse tingimusest, et õpilase nädalakoormus ei tohi ületada lubatud õppetundide arvu nädalas.

3.2.3 Põhikooli tunniarvutusploand õppeaineti (kohustuslikud ja valikõppeained) ja aastati

3.2.3.1 Põhikooli riiklik õppekava

Ained	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Eesti keel	6+1	6+1	7	4+1	3	4	2	2	2+0,5
Kirjandus					2	2	2	2	2
A-võõrkeel		1	2+1	3+1	3+1	3+1	3+1	3	3
B-võõrkeel				1	1+1	1+1	3	3	3
Matemaatika	3+1	3+1	4+0,5	4+1	4+1	5	5	4	4+1
Loodusõpetus	1	1+1	1+0,5	2	2	3	2		
Geograafia							2	2	1+1
Bioloogia							1	2	2
Keemia								2	2
Füüsika								2	2
Ajalugu					1	2	2	2	2
Inimeseõpetus		1	1	1	1	+1	1	1	
Ühiskonnaõpetus						1			2
Muusika	2	2	2	2	1	1	1	1	1
Kunst ja tööõpetus	3	3	3						
Kunst				1	1	1	1	1	1
Käsitöö/Tööõpetus				1	2	2	2	3	
Kehaline kasvatus	3	3	2	3	3	2	2	2	2

Karjääriõpetus									+0,5
Informaatika			+1		+1				
KOKKU	20	23	25	25	28	30	30	32	32
s.h valikõppeaineid	2	3	3	3	4	3	1		3

3.2.3.2 Põhikooli riiklik lihtsustatud õppekava – lihtsustatud õpe

Ained	1	2	3	4	5	6	7	8	9	LA
Eesti keel	7	9	8	8	7	6	6	6	6	
Võõrkeel					2	2	2	2	2	
Matemaatika	5	5	5	5	5	5	4	5	5	
Loodusõpetus	1	1	2	2	2	4	4	4	4	
Ajalugu						1	2	2	1	
Inimeseõpetus	1	1	1	2	2	2	2	2	1	
Muusikaõpetus	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
Kunstiõpetus	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
Kehaline kasvatus	2	3	3	2	2	2	2	2	2	
Tööõpetus	2	2	2	2	4	4	4	5	7	
Kokandus			+2	+2						
Informaatika					+2	+2	+2	+2	+2	
KOKKU	20	23	25	25	28	30	30	32	32	32
sh valikõppeained			2	2	2	2	2	2	2	32

3.2.3.3 Põhikooli riiklik lihtsustatud õppekava - toimetulekuõpe

Ained	1	2	3	4	5	6	7	8	9	LA 1	LA 2
Elu- ja toimetulekuõpe	4	5	5	5	7	7	6	6	6		
Eesti keel	4	5	6	6	6	6	6	6	6		
Matemaatika	2	3	4	4	5	5	4	4	4		
Kunst ja käeline tegevus	5	5	5	5	5	2	2	2	2		
Muusikaõpetus	2	2	2	2	2	2	2	2	2		
Tööõpe						5	5	7	7		

Kehaline kasvatus	2	2	2	2	2	2	2	2	2		
Rütmika	1	1	1	1	1	1	1	1	1		
Kokandus							+2	+2	+2		
KOKKU	20	23	25	25	28	30	30	32	32	32	32
sh valikõppeained							2	2	2	32	32

4 Läbivad teemad ja nende käsitlemise põhimõtted. Lõimingu põhimõtted

4.1 Läbivad teemad ja nende käsitlemise põhimõtted

4.1.1 Läbivad teemad on üld- ja valdkonnapädevuste, õppeainete ja ainevaldkondade lõimingu vahendiks ning neid arvestatakse koolikeskkonna kujundamisel. Läbivad teemad on aineülesed ja käsitlevad ühiskonnas tähtsustatud valdkondi ning võimaldavad luua ettekujutuse ühiskonna kui terviku arengust, toetades õpilase suutlikkust oma teadmisi erinevates olukordades rakendada.

4.1.2 Läbivate teemade õpe realiseerub eelkõige:

- 1) õppekeskkonna korralduses – kooli vaimse, sotsiaalse ja füüsilise õppekeskkonna kujundamisel arvestatakse läbivate teemade sisu ja eesmärgi;
- 2) aineõppes – läbivatest teemadest lähtudes tuuakse aineõppesse sobivad teemakäsitlused, näited ja meetodid, viiakse koos läbi aineteüleseid, klassidevahelisi ja ülekoolilisi projekte. Õppeainete roll läbiva teema õppes on lähtuvalt õppeaine taotlustest ja õppesisust erinev, olenevalt sellest, kui tihe on ainevaldkonna seos läbiva teemaga;
- 3) valikainete valikul – valikained toetavad läbivate teemade taotlusi;
- 4) läbivatest teemadest lähtuvas või õppeaineid lõimivas loovtöös – õpilased võivad läbivast teemast lähtuda selle loovtöö valikul, mida tehakse kas iseseisvalt või rühmatööna;
- 5) korraldades võimaluse korral koostöös kooli pidaja, paikkonna asutuste ja ettevõtete, teiste õppe- ja kultuuriasutuste ning kodanikuühendustega klassiväliselt õppetegevust ja huviringide tegevust ning osaledes maakondlikes, üle-eestilistes ja rahvusvahelistes projektides.

4.1.3 Õpetuses ja kasvatuses käsitletavat läbivat teemat on:

- 1) elukestev õpe ja karjääri planeerimine – taotletakse õpilase kujunemist isiksuseks, kes on valmis õppima kogu elu, täitma erinevaid rolle muutavas õpi-, elu- ja töökeskkonnas ning kujundama oma elu teadlike otsuste kaudu, sealhulgas tegema mõistlikke kutsevalikuid
Õpilast suunatakse:
  - 1)1. teadvustama oma huve, võimeid ja oskusi, mis aitavad kaasa adekvaatse enesehinnangu kujunemisele ning kutseplaanide konkreetsemaks muutumisele;
  - 1)2. arendama oma õpioskusi, suhtlemisoskusi, koostöö- ja otsustamisioskusi ning teabega ümberkäimise oskusi;
  - 1)3. arendama oskust seada endale eesmärgi ning tegutseda neid ellu viies süsteemselt;
  - 1)4. kujundama valmisolekut elukestvalt õppida ja kutseotsuseid teha ning tundma haridus- ja koolitusvõimalusi;

- 1)5. tutvuma erinevate ametite ja elukutsetega, nende arenguga minevikus ja tulevikus, tundma õppima töösuhteid reguleerivaid õigusakte ning kodukoha majanduskeskkonda.“
- 2) keskkond ja jätkusuutlik areng – taotletakse õpilase kujunemist sotsiaalselt aktiivseks, vastutustundlikuks ja keskkonnateadlikuks inimeseks, kes hoiab ja kaitseb keskkonda ning väärtustades jätkusuutlikkust, on valmis leidma lahendusi keskkonna- ja inimarengu küsimustele; Õpilast suunatakse:
  - 2)1. aru saama loodusest kui terviküsteemist, inimese ja teda ümbritseva keskkonna vastastikustest seostest ning inimese sõltuvusest loodusressurssidest;
  - 2)2. aru saama inimkonna kultuurilise, sotsiaalse, majandusliku, tehnoloogilise ja inimarengu erinevate tunnuste vastastikusest seotusest ning inimtegevusega kaasnevatest mõjudest;
  - 2)3. väärtustama bioloogilist (sealhulgas maastikulist) ja kultuurilist mitmekesisust ning ökoloogilist jätkusuutlikkust;
  - 2)4. arutlema keskkonnaprobleemide üle nii kodukoha, ühiskonna kui ka üleilmsel tasandil, kujundama isiklikke keskkonnaalaseid seisukohti ning pakkuma lahendusi keskkonnaprobleemidele;
  - 2)5. võtma vastutust jätkusuutliku arengu eest, kasutama loodussäästlikke ja jätkusuutlikku arengut toetavaid tegutsemisviise; hindama ning vajaduse korral muutma oma tarbimisvalikuid ja eluviisi.“
- 3) kodanikualgatus ja ettevõtlikkus – taotletakse õpilase kujunemist aktiivseks ning vastutustundlikuks kogukonna- ja ühiskonnaliikmeks, kes mõistab ühiskonna toimimise põhimõtteid ja mehhanisme ning kodanikualgatuse tähtsust, tunneb end ühiskonnaliikmena ning toetub oma tegevuses riigi kultuurilistele traditsioonidele ja arengusuundadele; Õpilast suunatakse:
  - 3)1. väärtustama ühiselu demokraatlikku korraldamist, koostööd, kodanikualgatust ja vabatahtlikkusel põhinevat tegutsemist ning konfliktide rahumeelset ja vägivallatut lahendamist;
  - 3)2. olema algatusvõimeline ja ettevõtlik, kujundama isiklikke seisukohti ning neid väljendama;
  - 3)3. tundma õppima ja kaitsma enda ja teiste õigusi ning mõistma nendega kaasnevat vastutust ja kohustusi;
  - 3)4. mõistma avaliku, ettevõtlus- ja mittetulundussektori seoseid ning toimimist;
  - 3)5. mõistma enda kui üksikisiku rolli ühiskonnas ning omandama oskusi osaleda otsustamisprotsessides;
  - 3)6. mõistma ettevõtluse rolli ühiskonnas ning suhtuma positiivselt ettevõtlusesse ja selles osalemisesse.“
- 4) kultuuriline identiteet – taotletakse õpilase kujunemist kultuuriteadlikuks inimeseks, kes mõistab kultuuri osa inimeste mõtte- ja käitumislaidi kujundajana ning kultuuride muutumist ajaloo vältel, kellel on ettekujutus kultuuride mitmekesisusest ja kultuuriga määratud elupraktikate eripärast ning kes väärtustab omakultuuri ja kultuurilist mitmekesisust ning on kultuuriliselt salliv ja koostööaldis; Õpilast suunatakse:
  - 4)1. mõistma ennast kultuuri kandjana, edasiviijana ja kultuuride vahendajana;

- 4)2. mõistma kultuuride vahelise suhtlemise ja koostöö tähtsust ühiskonna jätkusuutlikkuse kujundajana;
  - 4)3. olema salliv ja suhtuma lugupidavalt teiste kultuuride esindajatesse ning nende tavadesse ja loomingsusse, taunima diskrimineerimist;
  - 4)4. tundma õppima ning väärtustama oma ja teiste kultuuride pärandit ja eripära, toetudes ühelt poolt erinevates õppeainetes õpitule ning seda üldistades, teiselt poolt ka omaalgatuslikult loetule, nähtule ja kogetule;
  - 4)5. teadvustama ning tundma õppima mineviku ja nüüdisaja ühiskondade kultuurilist mitmekesisust;
  - 4)6. omandama teadmisi kultuuride (sealhulgas eesti rahvuskultuuri) kujunemise ja vastastikku rikastavate mõjutuste kohta.“
- 5) teabekeskond – taotletakse õpilase kujunemist teabeteadlikuks inimeseks, kes tajub ja teadvustab ümbritsevat teabekeskkonda, suudab seda kriitiliselt analüüsida ning toimida selles oma eesmärkide ja ühiskonnas omaks võetud kommunikatsioonieetika järgi; Õpilast suunatakse:
- 5)1. mõistma vahetu ja vahendatu sarnasusi ning erinevusi;
  - 5)2. valima sobivat suhtlusregistrit ning sidekanalit olenevalt olukorrast ja vajadusest;
  - 5)3. määrama oma teabevajadusi ja leidma sobivat teavet;
  - 5)4. kujundama tõhusaid teabeotsingumeetodeid, mis hõlmavad erinevaid teavikuid ja teabekeskondi;
  - 5)5. arendama kriitilise teabeanalüüsi oskust.
- 6) tehnoloogia ja innovatsioon – taotletakse õpilase kujunemist uuendusaltiks ja nüüdisaegseid tehnoloogiaid eesmärgipäraselt kasutada oskavaks inimeseks, kes tuleb toime kiiresti muutuvates tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas; Õpilast suunatakse:
- 6)1. omandama teadmisi tehnoloogiate toimimise ja arengusuundade kohta erinevates eluvaldkondades;
  - 6)2. mõistma tehnoloogiliste uuenduste mõju inimeste töö- ja eluviisile, elukvaliteedile ning keskkonnale nii tänapäeval kui ka minevikus;
  - 6)3. aru saama tehnoloogiliste, majanduslike, sotsiaalsete ja kultuuriliste uuenduste vastastikustest mõjudest ning omavahelisest seotusest;
  - 6)4. mõistma ja kriitiliselt hindama tehnoloogilise arengu positiivseid ja negatiivseid mõjusid ning kujundama kaalutletud seisukohti tehnoloogia arengu ja selle kasutamise seotud eetilistes küsimustes;
  - 6)5. kasutama info- ja kommunikatsioonitehnoloogiat (edaspidi IKT) eluliste probleemide lahendamiseks ning oma õppimise ja töö tõhustamiseks;
  - 6)6. arendama loovust, koostööoskusi ja algatusvõimet uuenduslike ideede rakendamisel erinevates projektides.“
- 7) tervis ja ohutus – taotletakse õpilase kujunemist vaimselt, emotsionaalselt, sotsiaalselt ja füüsiliselt terveks ühiskonnaliikmeks, kes on võimeline järgima tervislikku eluviisi, käituma turvaliselt ning kaasa aitama tervist edendava turvalise keskkonna kujundamisele; Õpilast suunatakse:
- 7)1. tervise valdkonnas:

- 7)1.1. terviseteadlikkuse arenemisele, sealhulgas oma tervise ja turvalise käitumise väärtustamisele;
  - 7)1.2. kasutama oma teadmisi, enesega toimetuleku oskusi ning üldiseid sotsiaalseid oskusi enda ja teiste turvalisuse, sealhulgas turvalise koolikeskkonna kujundamiseks;
  - 7)1.3. teadvustama oma otsuste ja käitumise ning selle tagajärgede seost tervise ja turvalisusega;
  - 7)1.4. leidma ning kasutama usaldusväärset terviseteadet ja abiteenuseid;
  - 7)1.5. teadvustama keskkonna mõju oma tervisele.
- 7)2. ohutuse valdkonnas
- 7)2.1. tunda eri liiki ohuallikate ja ohtlike olukordade olemust ning nende võimalikku tekkemehhanismi;
  - 7)2.2. vältima ohuolukordadesse sattumist;
  - 7)2.3. kujundama turvalisele kooli- ja kodukeskkonnale ning liiklusohutusele suunatud hoiakuid ja käitumist;
  - 7)2.4. omandama teadmisi ning oskusi ohu- ja kriisiolukordades tõhusalt käituda;
  - 7)2.5. kujundama õiget liikluskäitumist, harjuma järgima liikluses kehtivaid norme ning arvestama kaasliiklejaid;
  - 7)2.6. tunda õppima ja väärtustama liikluse ning ohutuse reeglitest tulenevaid õigusi, kohustusi ja vastutust.“
- 8) väärtused ja kõlblus – taotletakse õpilase kujunemist kõlbliselt arenenud inimeseks, kes tunneb ühiskonnas üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid koolis ja väljaspool kooli, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires. Õpilast suunatakse:
- 8)1. tunnustama väärtusi, kõlblisi norme ja viisakusreegleid;
  - 8)2. analüüsima süstemaatiliselt kõlblisi norme ja väärtusi;
  - 8)3. arutlema üldtunnustatud eetiliste printsiipide üle ja neid omaks võtma;
  - 8)4. juhinduma oma käitumises neist põhimõtetest ning hindama iseenda ja kaasinimeste käitumist nende alusel;
  - 8)5. osalema kollektiivi (klassi, kooli, huviringi jm) eetikakoodeksi ja käitumisreeglite väljatöötamises ning neid järgima;
  - 8)6. reflekteerima nii iseenda kui ka kaasinimeste käitumispõhimõtete üle, kasutades kõlbliste konfliktide lahendamise ning vastutustundlike valikute tegemise oskusi.“

4.2 Liikluskasvatuse teemad ja nende käsitlemise maht

- 4.2.1 Liikluskasvatuse eesmärgiks on õpilaste ettevalmistamine ohutuks ja kaasliiklejaid arvestavaks liiklemiseks. Õpilasel peavad välja kujunema ohutu liiklemise harjumused. Õpilase teadmised ja oskused peavad toetama õpilase enda ja teiste liiklejate toimetulekut ja ohutust erinevates liiklusolukordades nii jalakäija, sõitja kui ka juhina.
- 4.2.2 I kooliastmes õpitakse liiklusõpetust Maanteeametis välja töötatud materjalide abil. Liikluskasvatuse sisuks on jalakäija ja jalgratturi ohutu liiklemise, käitumise ja liikluses

toimetuleku õpetamine, lähtudes eelkõige õpilase kodu- ja kooli ümbruse liikluskeskonnast (koolitee, sõidutee ületamine, liiklusmärkide tähendused, liiklemine pimedal ajal, käitumine ühissõidukites ja peatuses, jalakäija liiklemisohud);

Õpilane:

- 1) nimetab hädaabi numbrit 112, selgitab kuidas tuleb kutsuda abi;
- 2) kirjeldab ohtusid oma kooliteel, põhjendab ning selgitab ohtude vältimist kooliteel;
- 3) kasutab ohutust tagavaid kaitsevahendeid, sh helkur, turvavöö, kiiver jne;
- 4) selgitab ohutu liikumise põhimõtteid märjal, libedal, lumisel teel;
- 5) võrdleb liikumistingimusi valguses ja pimedal ajal;
- 6) valib jalgratta, rula, rulluiskudega sõitmiseks kõige ohutuma koha, järgib ohutu sõidu reegleid.

4.2.3 II kooliastmes on liikluskasvatuse sisuks erinevate liiklusolukordade selgitamine õpilase enda ja teiste liiklejate seisukohalt ning teedel ohutu liiklemise õpetamine. Peamine liikluskasvatus toimub klassijuhatajatundides ja õpilasüritustel. Eesmärgiks on liikluseeskirjade õpetamine, liikluskultuuri kujundamine, ohutu liikluse harjutamine, liiklusalane kasvatus koos koduga, üldsusega, politseiga, jt liikluspetsialistidega.

Õpilane:

- 1) Teatab vajadusel ohust kiiresti ja kirjeldab juhtunut korrektselt lihtlausetega;
- 2) kasutab ohutust tagavaid kaitsevahendeid, sh helkur, kiiver, turvavöö jne;
- 3) kaardistab ohtlikud kohad kooliteel ning valib ohutuma teekonna sihtpunkti jõudmiseks;
- 4) leiab ja kirjeldab seoseid sõiduki kiirusest tulenevalt pidurdus- ning peatumisteedekonna vahel;
- 5) jalgratturina tegutseb riske vältides sh hindab jalgratta tehnilist seisukorda ja selle valmisolekut teeliikluseks.

4.2.4 III kooliastmes on liikluskasvatuse sisuks ohuolukordade tekke põhjuste selgitamine, võimalikud lahendusvariandid ohuolukordades tegutsemiseks. Meetmed, mis aitaksid ennetada liiklustraumasid. Ohutust tagavate kaitsevahendite kasutamine.

Õpilane:

- 1) kirjeldab erinevate ohuolukordade tekke põhjuseid, pakub välja erinevaid võimalikke lahendusi ohuolukordades tegutsemiseks;
- 2) kirjeldab meetmeid, mis aitaksid ennetada/vähendada liiklustraumasid;
- 3) annab hinnangu nähtavust parandavate kaitsevahendite valgust peegeldavate omaduste kohta;
- 4) järgib liikluseeskirja nõudeid jalakäijale, jalgratturile ja mopeedijuhile, käitub liikluses kehtestatud nõuetele.

4.2.5 Peamine liikluskasvatus toimub vähemalt neli korda aastas klassijuhatajatundides ja õpilasüritustel. Lisaks on liikluskasvatus lõimitud aineõpetusse (lünktekstid, viktoriinid, ristsõnad, ülesanded jne) ning käsitletakse ainekavades ettenähtud teemade juures vastavalt õpetaja töökavale.

4.2.6 Liikluskasvatuse soovituslikud teemad trimestrite kaupa on järgmised:

- 1) I trimester - jalakäija liiklemise reeglid, liikluseeskiri, liiklusmärgid, jalgrattasõit, jalgrattaga sõitmiseks sobiva koha valik, turvavahendite kasutamine, helkuri kasutamine, liiklemine maanteel jalgrattaga ja jalgsi.
- 2) II trimester - turvavahendite kasutamine, reguleerija ja tema märguanded; libe ja kuiv tee, sõidukite peatumisteed, sõidutingimused talvel, liiklemine talvisel teel, koolivaheaja ohud liikluses;
- 3) III trimester - käitumine ühissõidukis, väljumine ja sisenemine, sõidutee ületamine, mängukohtade valik, jalgrattasõidu tingimused ning ohutu sõidu võtted, praktilised jalgrattasõidu võtted, liiklemisohud suvel, teadmiste ja oskuste kinnistamine.

4.3 Lõimingu põhimõtted

- 4.3.1 Õppetegevus ja selle tulemused kujundatakse tervikuks lõimingu kaudu. Lõiming toetab õpilaste üld- ja valdkonnapädevuste kujunemist. Lõimingu saavutamist kavandab kool õppekava arenduse ning õppe- ja kasvatustegevuse planeerimise käigus.
- 4.3.2 Õppe lõimimine saavutatakse erinevate ainevaldkondade õppeainete ühisosa järgimisel, õppeainete, koolisiseste projektide ja läbivate teemade ühiste temaatiliste rõhuasetuste, õppeülesannete ning -viiside abil. Lõimingu saavutamiseks korraldab põhikool õpet ja kujundab õppekeskkonda ning õpetajate koostööd viisil, mis võimaldab aineülest käsitlust: täpsustades pädevusi, seades õppe-eesmärke ning määrates erinevate õppeainete ühiseid probleeme ja mõistestikku. Lõimingut on täpsemalt kirjeldatud ainekavades.

4.4 III kooliastmes läbivatest teemadest lähtuva või õppeaineid lõimiva loovtöö korraldamise põhimõtted ning temaatilised rõhuasetused

- 4.4.1 III kooliastmes korraldab kool õpilastele läbivatest teemadest lähtuva või õppeaineid lõimiva loovtöö. Loovtöö korraldatakse ja viiakse läbi 8. klassis. Loovtöö tegemine on kohustuslik kõigile õpilastele.
- 4.4.2 Loovtöö tegemise eesmärgiks on:
  - 1) kujundada loov-, uurimis- ja projektitööde tegemise oskusi ja teadmisi;
  - 2) õpilase motivatsiooni tõstmine iseseisvas teadusotsingus ning;
  - 3) infotehnoloogiavahendite rakendamise õppimine projekti- ja loovtööde loomiseks, eneseteostuse ja avalike esinemiste oskuse kujundamine.
- 4.4.3 Loovtöö vormid sõltuvad õppeainest ja nendeks võivad olla:
  - 1) uurimistöö, esitlus (katsete seeria, valitud teemal materjalide analüüs, probleemi lahendamine vms);
  - 2) omalooming (luuletused, muinasjutt, ülesanded), etendus;
  - 3) kunstiteos (maal, graafika, muusika, laul, tants, tikand, fotonäitus, väljapanek);
  - 4) toode (ese, mudel, makett, skeem, arvutiprogramm);
  - 5) esinemine (kontsert, näidend, vaatus ühest kirjanduslikust teosest, võistlus);
  - 6) pedagoogiline töö (tunni läbiviimine õpetaja rollis, ristsõna, õpetlik arvutiprogramm, viktoriin, õpetlik mäng).

- 4.4.4 Loovtöö võib õpilane sooritada iseseisvalt või rühmatööna. Loovtöö vormi valib õpilane koostöös juhendaja-õpetajaga.
- 4.4.5 8. klassi õpetajad tutvustavad õppeaasta alguses läbivatest teemadest lähtuva või õppeaineid lõimiva loovtöö korraldamise põhimõtteid ning temaatilisi rõhuasetusi ja pakuvad välja erinevaid teemasid. Õpilased valivad loovtöö teema koostöös juhendava(te) õpetaja(te)ga 15. oktoobriks.
- 4.4.6 Loovtöö teema võib olla osaliselt muudetud, kui õpilane on töö tegemise jooksul avastanud enda jaoks uusi ja huvitavaid aspekte.
- 4.4.7 Aineõpetajad-juhendajad pakuvad välja loovtöö teemasid, aitavad püstitada töö eesmärgi, kavandada töö struktuuri, suunab õpilast infoallikate ja kirjanduse otsingul, nõustavad teda töö käigus ning kontrollivad loovtöö tegemist kogu protsessi vältel.
- 4.4.8 Õpilane koostab juhendaja abiga loovtöö projekti, otsib vajalikku kirjandust ja infot, analüüsib loovtöö sisu, annab aru töö tegemise käigust, vastutab töös esitatud andmete õigsuse eest ning vormistab töö vastavalt nõuetele. Uurimistöö peab vastama uurimistöö koostamise ja vormistamise nõuetele Jõhvi Põhikoolis.
- 4.4.9 Loovtööd hinnatakse vastavalt Jõhvi Põhikooli loovtöö koostamise, vormistamise ja hindamisjuhendile ning loovtöö teema märgitakse põhikooli lõputunnistusele.
- 4.4.10 Loovtöid esitletakse kaasõpilastele õpilaskonverentsil, näitustel või muudel üritustel vastavalt tehtud loovtöö vormile.

5 Ülekooliliste ja koolidevaheliste projektide ning ürituste kavandamise põhimõtted

- 5.1 Ülekooliliste ja koolidevaheliste projektide ning ürituste kavandamisel lähtutakse kooli õppe- ja kasvatuseesmärkidest ning traditsioonidest kuid ollakse avatud ka uutele võimalustele. Projektid ja üritused planeeritakse enne õppeaasta algust või jooksva õppeaasta käigus.
- 5.2 Projekte ja üritusi kavandavad ja algatavad õpilasesindus koostöös huvijuhiga, ainesektsioonid, ainesektsioonidevahelised töörühmad, klassikollektiivid, õpperühmad koostöös õpetaja-juhendajaga, vilistlased või kooli toetavate organisatsioonide esindajad.
- 5.3 Ülekoolilised ja koolidevahelised projektid ja üritused peavad olema kooskõlas kooli õppekava õpitulemustega ning keskenduma läbivate teemade käsitlemisele ja pädevuste rakendamisele ja arendamisele. Kavandatavate projektide prioriteetsed suunad on:
- 1) kooli arengukavas püstitatud eesmärkide täitmine;
  - 2) õpilase ja õpetaja arengu toetamine ja pädevuse tõstmine;
  - 3) lastevanemate, õpetajate ja õpilaste koostöö korraldamine;
  - 4) teiste õppeasutustega (kodu- ja välismaal) koostöö korraldamine.
- 5.4 Ülekoolilised ja koolidevahelised projektid ning mistahes muud ülekoolilised üritused kajastuvad kooli õppetöö ja huvitegevuse kalendris kooli kodulehel, ainesektsioonide ja huvitegevuse tööplaanis. Suuremahulised vabariiklikud ja rahvusvahelised projektid kajastatakse kooli üldtööplaanis. Projektide ja ürituste korraldajad vastutavad nende läbiviimise eest ning kajastavad seda ka kooli kodulehel.
- 5.5 Õpilasi motiveeritakse osalema õppetööd toetavates tegevustes nii individuaalselt kui ka koos klassikaaslastega. Osalemine olümpiaadidel, konkurssidel, eriilmelistes projektides ning võistlustel on õppe- ja kasvatustöö lahutamatu osa;

5.6 Kool toetab igati eelpoolnimetatud projektide ja ürituste raames toimuvat õpilaste enesearendamist ja kooli esindamisega seotud tegevusi ning osutab kaasabi vastavalt võimalustele.

6 Hindamise ja põhikooli lõpetamise korraldus

6.1 Hindamine

6.1.1 Hindamine on süstemaatiline teabe kogumine õpilase arengu kohta, selle teabe analüüsimine ja tagasiside andmine. Hindamine on aluseks õppe edasisele kavandamisele. Hindamisel kasutatakse mitmesuguseid meetodeid, hindamisvahendeid ja -viise. Hindamine on õpetamise ja õppimise lahutamatu osa.

6.1.2 Hindamise eesmärk on:

- 1) toetada õpilase arengut - anda tagasisidet õpilase õppeedukuse kohta; innustada ja suunata õpilast sihikindlalt õppima; suunata õpilase enesehinnangu kujunemist, suunata ja toetada õpilast edasise haridustee valikul;
- 2) suunata õpetaja tegevust õpilase õppimise ja individuaalse arengu toetamisel;
- 3) anda alus õpilase järgmisse klassi üleviimiseks ning kooli lõpetamise otsuse tegemiseks.

6.1.3 Käitumise ja hoolsuse hindamise eesmärk on:

- 1) suunata õpilast järgima üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme ning täitma kooli kodukorra nõudeid;
- 2) motiveerida õpilast täitma õppeülesandeid hoolikalt.

6.1.4 Kool annab põhikooli õpilasele ja vanemale kirjalikku tagasisidet õpilase käitumise (sealhulgas hoolsuse) kohta iga trimestri lõpus õpilase klassitunnistuse kaudu. Nõuded õpilase käitumisele on esitatud kooli kodukorras.

6.1.5 Õpilasel ja tema vanemal on õigus saada teavet hindamise korralduse ning saadud hinnete ja hinnangute kohta. Õpilasel on õigus teada, milline hinne või hinnang on aluseks kokkuvõtvale hindele ja hinnangule.

6.1.6 Hindamise korraldus ning õpilaste ja vanemate hinnetest ja hinnangutest teavitamise ning hinnete ja hinnangute vaidlustamise kord sätestatakse kooli kodukorras ja käesolevas õppekavas.

6.2 Kujundav hindamine

6.2.1 Kujundava hindamisena mõistetakse õppe kestel toimuvat hindamist, mille käigus analüüsitakse õpilase teadmisi, oskusi, hoiakuid, väärtushinnanguid ja käitumist, antakse tagasisidet õpilase seniste tulemuste ning vajakajäämistele kohta, innustatakse ja suunatakse õpilast edasise õppimisele ning kavandatakse edasise õppimise eesmärgid ja teed. Kujundav hindamine keskendub eelkõige õpilase arengu võrdlemisele tema varasemate saavutustega. Tagasiside kirjeldab õigel ajal ja võimalikult täpselt õpilase tugevaid külgi ja vajakajäämisi ning sisaldab ettepanekuid edaspidisteks tegevusteks, mis toetavad õpilase arengut.

6.2.2 Õppetunni vältel saab õpilane enamasti suulist või kirjalikku sõnalist tagasisidet õppeainet ja ainevaldkonda puudutavate teadmiste ja oskuste (sealhulgas üldpädevuste, kooliastme õppe- ja kasvatuseesmärkide ja läbivate teemade) kohta. Kogu õppepäeva

vältel annavad pedagoogid õpilasele tagasisidet, et toetada õpilase käitumise, hoiakute ja väärtushinnangute kujunemist. Kool reageerib juhtumitele, mis on vastuolus üldtunnustatud väärtuste ning heade tavadega.

- 6.2.3 Õpilane kaasatakse enese ja kaaslaste hindamisse, et arendada tema oskust eesmärke seada ning oma õppimist ja käitumist eesmärkide alusel analüüsida ning tõsta õpimotivatsiooni.
- 6.2.4 Kujundava hindamise ühe vahendina võib kasutada õpimappi. Õpimapp õppimise päevikuna sisaldab nii õppetöid kui ka tööde analüüsi ja tagasisidet. Õpimappe võib koostada aine- ja valdkonnapõhiselt, läbivate teemade või üldpädevuste kohta.

6.3 Hindamisest teavitamine

- 6.3.1 Õpilaste hindamise põhimõtted ja kord on kättesaadavad käesoleva õppekava osana õpilasele, õpetajale ja vanemale koolis ning avalikustatud kooli kodulehel.
- 6.3.2 Hindamise põhimõtteid ja korda tutvustavad õpilastele klassiõpetajad ja aineõpetajad.
- 6.3.3 Õpilasel ja vanemal on võimalus saada teavet õpilase hinnete kohta e-päevikust (veebipõhine klassipäevik aadressil johvi.ope.ee), klassijuhatajalt ning vastavalt klassi- või aineõpetajalt.
- 6.3.4 Kõik hinded peab aineõpetaja kandma e-päevikusse hiljemalt õpilase hindest teavitamise päeval.
- 6.3.5 Hindeid õpetaja üldjuhul klassi ees nimeliselt ei avalikusta, vajadusel arutatakse tulemust iga õpilasega eraldi.
- 6.3.6 Klassitunnistus on üldjuhul elektrooniline. Paberil klassitunnistus (koolis kinnitatud vormi alusel) antakse põhikooli õpilasele õppeaasta lõpus. Tunnistusele kantakse ka käitumise ja hoolsuse hinne. Lapsevanema soovil väljastatakse pabertunnistus ka trimestri lõpus.

6.4 Teadmiste ja oskuste hindamise korraldus

- 6.4.1 Õpilase teadmisi ja oskusi hindab õpetaja õpilase suuliste vastuste (esituste), kirjalike ja praktiliste tööde ning praktiliste tegevuste alusel, arvestades õpilase teadmiste ja oskuste vastavust õppekavas esitatud nõuetele.
- 6.4.2 Õppeprotsessi hindamise vormid ja meetodid (näiteks suuline küsitlus, kirjalik töö, praktiline töö, kodutöö, õpilase aktiivsus ja kaasatõötamine tunnis, vihikuhinne, kontrolltöö jne) valib õpetaja sõltuvalt aine spetsiifikast õpilaste vanusest, võimetest ja arengutasemest.
- 6.4.3 Trimestri algul teeb õpetaja õpilastele teatavaks õppeteemade nõutavad teadmised ja oskused, nende kontrollimise aja ja vormi.
- 6.4.4 E-päevikus tähistatakse õpilase poolt sooritamata hindeline töö sümboliga „!“. Pärast 10 päeva möödumist töö toimumisest asendatakse sümbol „!“ hindega „1“ („nõrk“) välja arvatud juhul, kui õpilane on jäänud pikemalt puuduma.
- 6.4.5 Tunnikontrollid ja kontrolltööd

1) Tunnikontroll:

- 1)1. hõlmab kuni kahe ainetunni materjali;

- 1)2. võib korraldada ette hoiatamata;
  - 1)3. kestab kuni 20 minutit;
  - 1)4. õppepäeva jooksul tehtavate tunnikontrollide arv ei ole limiteeritud;
  - 1)5. mitu tunnikontrolli hinnet võib moodustada ühe koondhinde, millest õpetaja on õpilast eelnevalt teavitanud;
  - 1)6. õpilase puudumise korral tunnikontrolli järelevastamise vajalikkuse üle otsustab õpetaja.
- 2) Kontrolltöö:
- 2)1. materjal hõlmab ühe tervikliku (ulatuslikuma või kolme ja enama tunni) aineosa;
  - 2)2. ligikaudsed toimumisaja(d) teatab õpetaja trimestri algul, konkreetset toimumisajad fikseerib õpetaja e-päeviku kontrolltööde tabelis; kontrolltööde plaan kavandatakse kooskõlastatult teiste õppeainete õpetajatega.
  - 2)3. töö on koostatud arvestusega, et selle tegemiseks kulub õpilasel maksimaalselt 45 minutit;
  - 2)4. igal kontrolltööl on oma kindel hindamiskaala, mida on õpetaja tutvustanud õpilastele enne tööd (üldjuhul on ülesannete eest antavad punktid ja hindepriid kantud kontrolltöö ülesannete lehele);
  - 2)5. ühes koolipäevas on lubatud klassile läbi viia 1 kontrolltöö, õppenädalas kuni 3 kontrolltööd;
  - 2)6. järgmist tööd ei korraldata enne kui eelmine töö on õpilastele tagastatud;
  - 2)7. trimestri viimane kontrolltöö planeeritakse arvestusega, et õpilasele jääb võimalus ka järelevastamiseks.
  - 2)8. kontrolltööde sooritamise on kõigile õpilastele kohustuslik.
  - 2)9. koolist puudunud õpilane (ka siis, kui ta esindas kooli mõnel võistlusel) sooritab kontrolltöö õpetajaga kokkulepitud ajal ja vormis, üldjuhul 10 koolipäeva jooksul.
  - 2)10. igale kontrolltööle on vaid üks järeltöö sooritamise võimalus.
- 3) Tunnikontrollid parandatakse ja hinnatakse üldjuhul järgmiseks ainetunniks, kontrolltööd hiljemalt ülejärgmiseks ainetunniks. Mistahes järgmist hindelist tööd ei korraldata enne, kui eelmine töö on õpilastele tagastatud

6.4.6 Järelevastamine või järeltööde sooritamine toimub Kooli õppekavas määratud korras.

6.5 Teadmiste ja oskuste hindamine kui kokkuvõtivate hinnete alus

- 6.5.1 Õpilase ainealaseid teadmisi ja oskusi võrreldakse õpilase õppe aluseks olevas ainekavas toodud oodatavate õpitulemustega ja tema õppele püstitatud eesmärkidega. Ainealaseid teadmisi ja oskusi hinnatakse nii õppe käigus kui ka õppeteema lõppedes.
- 6.5.2 Teadmisi ja oskusi hinnatakse numbriliselt (hinne) või sõnaliselt (hinnang). Teadmiste ja oskuste hindamine jaguneb õpiprotsessi hindamiseks ja kokkuvõtvaiks hindamiseks või hinnanguks, mis vajadusel teiseandatakse viiepallisüsteemi. Teadmisi ja oskusi hindab aineõpetaja, käitumist ja hoolsust klassijuhataja koos aineõpetajatega.
- 6.5.3 Õpilaste teadmistele ja oskustele erinevates õppeainetes antakse I ja II klassis õppimise käigus suuliselt ja kirjalikult sõnalisi hinnanguid ning kirjalikult kokkuvõtvaiks sõnalisi hinnanguid vastavalt trimestri ja/või õppeaasta lõpul.
- 6.5.4 Muusikas, kunstis, kehalises kasvatuses, tööõpetuses ja inimeseõpetuses arvestatakse

õpitulemuste hindamisel eelkõige õpilase individuaalset arengut ja seetõttu hinnatakse neis ainetes õpilasi 3.-6. klassini mitteeristavalt („arvestatud“/“mittearvestatud“). Õpetaja määratleb ainekaardil õpiväljundid, mille sooritamine on eelduseks positiivse tulemuse saamisele.

6.5.5 Toimetuleku õppekava rakendamisel kasutatakse hindamisel ainult sõnalisi hinnanguid.

6.5.6 Hindamine koolis toimub viie palli süsteemis:

- 1) hindegaga „5” ehk „väga hea” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele täiel määral ja ületavad neid;
- 2) hindegaga „4” ehk „hea” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad üldiselt õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele;
- 3) hindegaga „3” ehk „rahuldav” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused võimaldavad õpilasel edasi õppida või kooli lõpetada ilma, et tal tekiks olulisi raskusi hakkamasaamisel edasisel õppimisel või edasises elus;
- 4) hindegaga „2” ehk „puudulik” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui õpilase areng nende õpitulemuste osas on toimunud, aga ei võimalda oluliste raskusteta hakkamasaamist edasisel õppimisel või edasises elus;
- 5) hindegaga „1” ehk „nõrk” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused ei võimalda oluliste raskusteta hakkamasaamist edasisel õppimisel või edasises elus ning kui õpilase areng nende õpitulemuste osas puudub.

6.5.7 Viie palli süsteemis hinnatavate kirjalike tööde koostamisel ja hindamisel lähtutakse põhimõttest, et kui kasutatakse punktiarvestust ja õpetaja ei ole andnud teada teisiti, koostatakse tööd nii, et hindegaga „5” hinnatakse õpilast, kes on saavutanud 90–100% maksimaalsest võimalikust punktide arvust, hindegaga „4” 75–89%, hindegaga „3” 50–74%, hindegaga „2” 20–49% ning hindegaga „1” 0–19%.

6.5.8 Aineõpetaja hindab osavõttu maakondlikest ja vabariiklikest aineolümpiaadidest, konverentsidest, konkurssidest, võistlustest jne hindegaga „5”.

6.5.9 Püsiva kirjaliku kõne puudega õpilase kirjalikke eesti keele töid võib vajadusel hinnata diferentseeritult juhtudel, kui õpilane saab regulaarset logopeedilist abi ja/või õpetaja töötab õpilasega individuaalselt logopeedi nõuannete järgi. Arvesse võetakse düsgraafiast tulenevaid spetsiifilisi vigu vealiikide järgi. Õigekirjareeglite tundmist hinnatakse vastavalt käesolevale õppekavale.

6.5.10 Kui kirjalikku või praktilist tööd, suulist vastust (esitust), praktilist tegevust või selle tulemust on hinnatud hindegaga «puudulik» või «nõrk» või on hinne jäänud panemata ning kokkuvõtva hindamise seisukohalt on selle töö sooritamine vajalik, antakse õpilasele võimalus järelevastamiseks või järeltöö sooritamiseks 10 koolipäeva peale hinde e-päevikusse kandmist. Erandjuhud tuleb õpilasel õpetajaga eraldi kokku leppida.

6.5.11 Kui hindamisel tuvastatakse kõrvalise abi kasutamine või mahakirjutamine, võib kirjalikku või praktilist tööd, suulist vastust (esitust), praktilist tegevust või selle tulemust hinnata hindegaga „nõrk”. Järelevastamise võimalust sellisel juhul õpilasele ei

anta.

6.5.12 Kui õpilasele on tulenevalt tema hariduslikust erivajadusest rakendatud individuaalne õppekava, siis on hindamise aluseks individuaalses õppekavas määratud õppetulemuste saavutus. Hariduslike erivajadustega õpilaste õppekorraldus on reguleeritud käesoleva õppekavaga.

6.6 Käitumise ja hoolsuse hindamine

6.6.1 Põhikoolis hinnatakse õpilase käitumist ja hoolsust.

6.6.2 Käitumise ja hoolsuse hindamine motiveerib ja suunab õpilast:

- 1) järgima üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme;
- 2) täitma kooli kodukorra nõudeid;
- 3) täitma õppeülesandeid.

6.6.3 Käitumist ja hoolsust hindab klassijuhataja koostöös aineõpetajatega.

6.6.4 Käitumis- ja hoolsushinded märgitakse e-päevikusse ja klassitunnistusele.

6.6.5 Õpilase käitumise hindamise aluseks on kooli kodukorra täitmine ning üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnormide järgimine igas olukorras.

6.6.6 Käitumishindega:

- 1) „eeskujulik” hinnatakse õpilast, kellele üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnormide järgimine on harjumuspärane igas olukorras, kes täidab kooli kodukorra nõudeid eeskujulikult ja järjepidevalt;
- 2) “hea” hinnatakse õpilast, kes järgib üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme ning täidab Kooli kodukorra nõudeid;
- 3) “rahuldav” hinnatakse õpilast, kes üldiselt järgib üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme ning täidab kooli kodukorra nõudeid, kuid kellel on esinenud eksimusi.
- 4) “mitterahuldav” hinnatakse õpilast, kes ei täida kooli kodukorra nõudeid, ei allu õpetajate nõudmistele ega järgi üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme. Õpilase käitumise võib hinnata “mitterahuldavaks” ka üksiku õigusvastase teo või ebakõlbelise käitumise eest.

6.6.7 Käitumise hindamisel arvestatakse õpilase põhjuseta puudumiste arvu järgmiselt:

- 1) põhjuseta puudumisi 5 kuni 9 tundi õppeveerandis – käitumishinde alandamine rahuldavaks;
- 2) põhjuseta puudumisi 10 ja rohkem tundi õppeveerandis – käitumishinde alandamine “mitterahuldavaks”.

6.6.8 Õpilase põhjuseta puudumise korral 35 ja enam tundi trimestris pöörduv kool lisaks käitumishinde alandamisele õpilase elukohajärgse omavalitsuse lastekaitse spetsialisti poole, vajadusel pöörduakse noorsoopolitseisse.

6.6.9 Mitterahuldavast käitumishindest ja selle põhjustest teavitatakse lapsevanemat või hooldajat, vastav märge hinde alandamise alusest tehakse klassitunnistusele.

6.6.10 Hoolsuse hindamise aluseks on õpilase suhtumine õppeülesannetesse: kohusetundlikkus, töökus ja järjekindlus õppeülesannete täitmisel.

6.6.11 Hoolsushindega:

- 1) „eeskujulik” hinnatakse õpilast, kes suhtub õppeülesannetes alati kohusetundlikult, õpib kõiki õppeaineid järjepidevalt, on õppeülesannete täitmisel töökas, ilmutab omaalgatust ja viib alustatud töö lõpuni.
- 2) “hea” hinnatakse õpilast, kes suhtub õppeülesannetes kohusetundlikult, on töökas ja järjekindel õppeülesannete täitmisel, on hoolikas.
- 3) “rahuldav” hinnatakse õpilast, kes täidab oma õppeülesandeid, kuid ei ole piisavalt töökas ja järjekindel õppeülesannete täitmisel.
- 4) Hoolsushindega “mitterahuldav” hinnatakse õpilast, kes suhtub õppeülesannetes lohakalt ja vastutustundetult.

6.7 Järeltööd ja järelevastamised

6.7.1 Mõisted

- 1) järeltöö – töö, mille toimumise ajal on õpilane koolist puudunud või on töö muudel mõjuvatel põhjustel jäänud tegemata;
- 2) järelevastamine – töö, mis on esmaselt hinnatud hindegaga „nõrk” või „puudulik” uuesti sooritamine;

6.7.2 Järeltöid saab sooritada kontrolltööde ja õpetaja otsusel ka tunnikontrollide puhul õpetajaga kokkulepitud ajal ja vormis. Järeltöid ei saa sooritada juhul, kui õpilane on töö toimumise ajal puudunud põhjuseta, või kui töö on hinnatud hindegaga „nõrk“ punktis 6.5.11 nimetatud juhul.

6.7.3 Järele vastata (kui õpilane on saanud hinde “puudulik” või “nõrk”) saab üks kord õpetajaga kokkulepitud ajal, üldjuhul 10 koolipäeva jooksul hinde e-päevikusse kandmise ajast. Järele vastatud tööd ei hinnata kõrgemalt kui hindegaga „4” („hea”).

6.7.4 Kirjalikud järeltööd ja järele vastatud tööd kontrollitakse ja hinnatakse hiljemalt ühe nädala jooksul.

6.7.5 Trimestri viimasel nädalal järelevastamist ei võimaldata, välja arvatud erikokkuleppel õpetajaga.

6.8 Kokkuvõttev hindamine ja järgmise klassi üleviimine

6.8.1 Kokkuvõttev hindamine on põhikoolis hinnete (vähemalt kolm) koondamine trimestrihinneteks ning nende koondamine aastahinneteks.

6.8.2 Põhikooli III klassist alates hinnatakse õpilase teadmisi ja oskusi vastavas õppeaines kokkuvõtvalt trimestri- ja aastahindegaga.

6.8.3 Õpilasele, kes on koolist pikemat aega puudunud kooli poolt aktsepteeritud põhjusel ja ei ole trimestri lõpuks nõutavaid kontrolltöid või muid ülesandeid sooritanud, jäetakse kokkuvõttev hinne välja panemata. Õpilasele antakse võimalus kontrolltööd ja muud ülesanded järele vastata õpetajaga kokkulepitud ajal ühe kuu jooksul. Kokkuvõttev hinne pannakse välja pärast nõutavate kontrolltööde või ülesannete täitmist.

6.8.4 Kui õppeaasta keskel on õppeaine trimestrihinne või -hinnang jäänud andmata ja õpilane ei ole kasutanud võimalust järele vastata, hinnatakse aastahinde või -hinnangu

- väljapanekul vastaval perioodil omandatud teadmised ja oskused vastavaks hindele „nõrk” või antakse tulemustele samaväärne sõnaline hinnang.
- 6.8.5 Õpilasele, kelle trimestrihinne on „puudulik” või „nõrk”, kellele on antud samaväärne sõnaline hinnang või on jäetud hinne välja panemata, koostatakse selles õppeaines individuaalne õppekava (IÕK) või määratakse vastavalt vajadustele ja võimalustele mõni muu tugisüsteem (nt logopeediline abi, suunamine pikapäeva- või õpiabirühma, ainealased konsultatsioonid, koostöö erispetsialistiga jms), et aidata omandada nõutavad teadmised ja oskused. Vastava tugisüsteemi rakendamisest teavitatakse vanemat.
- 6.8.6 Kui õpilasele tuleks lähtuvalt trimestrihinnetest panna välja aastahinne „nõrk” või „mitterahuldav”, jäetakse õpilane selles aines täiendavale õppetööle ning aastahinne pannakse välja alles pärast täiendava õppetöö lõppu.
- 6.8.7 Õppeainete kokkuvõtvad trimestri- ja aastahinded kantakse e-päevikusse ja tunnistusele.
- 6.8.8 Õpilase järgmise klassi üleviimise, täiendavale õppetööle või klassikursust kordama jätmise otsustab kooli õppenõukogu kokkuvõtvate hinnete või kokkuvõtvate sõnaliste hinnangute alusel enne viimase trimestri lõppu.
- 6.8.9 Õpilane jäetakse täiendavale õppetööle õppeainetes, milles tulenevalt trimestrihinnetest või -hinnangutest tuleks välja panna aastahinne „puudulik” või „nõrk” või samaväärne sõnaline hinnang. Täiendava õppetöö raames täidab õpilane õpetaja vahetul juhendamisel spetsiaalseid õppeülesandeid, et omandada õppekavaga nõutavad teadmised ja oskused. Täiendav õppetöö viiakse läbi pärast viimase trimestri lõppu. Aastahinne või -hinnang pannakse välja pärast täiendava õppetöö lõppu, arvestades selle tulemusi.
- 6.8.10 Õppenõukogu põhjendatud otsusega võib erandjuhul jätta õpilase klassikursust kordama, kui õpilasel on kolmes või enamis õppeaines aastahinne „puudulik” või „nõrk” või samaväärne sõnaline hinnang, täiendav õppetöö ei ole tulemusi andnud ning õppekavaga nõutavate õpitulemuste saavutamiseks ei ole otstarbekas rakendada individuaalset õppekava või muid koolis rakendatavaid tugisüsteeme. Õppenõukogu kaasab otsust tehes õpilase või tema seadusliku esindaja ning kuulab ära tema arvamuse. Õppenõukogu otsuses peavad olema esile toodud kaalutlused, mille põhjal peetakse otstarbekaks jätta õpilane klassikursust kordama.
- 6.8.11 Õppenõukogu põhjendatud otsusega võib jätta klassikursust kordama õpilase, kellel on põhjendamata puudumiste tõttu kolmes või enamis õppeaines aastahinne „puudulik” või „nõrk” või samaväärne sõnaline hinnang. Õppenõukogu kaasab otsust tehes õpilase või tema seadusliku esindaja ning kuulab ära tema arvamuse.
- 6.8.12 Klassikursust ei jäeta kordama lihtsustatud riikliku õppekava (abiõppe õppekava) ja toimetuleku riikliku õppekava järgi õppivaid õpilasi.
- 6.8.13 9. klassi õpilasele pannakse aastahinded välja enne lõpuksamite toimumist, välja arvatud õppeainetes, milles õpilane jäetakse täiendavale õppetööle.
- 6.8.14 Punktides 6.8.8 ja 6.8.9 sätestatud tähtaegu ei kohaldata õpilase suhtes, kellele on koostatud individuaalne õppekava, kus on ette nähtud erisused järgmise klassi üleviimise ajaks.

6.9 Põhikooli lõpetamine

- 6.9.1 Põhikooli lõpetab õpilane, kellel õppeainete viimased aastahinded on vähemalt „rahuldavad”, kes on kolmandas kooliastmes sooritanud loovtöö ning kes on sooritanud vähemalt rahuldava tulemusega eesti keele eksami, matemaatikaeksami ning ühe eksami omal valikul.
- 6.9.2 Põhikooli lõpetanuks võib õpilase või tema seadusliku esindaja kirjaliku avalduse alusel ja õppenõukogu otsusega pidada ning põhikooli lõputunnistuse anda õpilasele:
- 1) kellel on üks nõrk või puudulik eksamihinne või õppeaine viimane aastahinne;
  - 2) kellel on kahes õppeaines kummaski üks nõrk või puudulik eksamihinne või õppeaine viimane aastahinne.
- 6.9.3 Haridusliku erivajadusega õpilasele, kellel on nõustamiskomisjoni soovitusel individuaalse õppekavaga vähendatud või asendatud käesolevas õppekavas sätestatud taotletavaid õpitulemusi, on lõpetamise aluseks kooli või individuaalses õppekavas määratud õpitulemuste saavutus. Haridusliku erivajadusega õpilasel on õigus sooritada põhikooli lõpueksamid eritingimustel vastavalt „Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse” §30 lõike 2 alusel haridus- ja teadusministri määrusega kehtestatud lõpueksamite korraldamise tingimustele ja korrale.

6.10 Hinde ja hinnangu vaidlustamine

- 6.10.1 Hinde või sõnalise hinnanguga mittenõustuv õpilane või tema vanem pöördub esmajärjekorras hinde pannud õpetaja poole, kes on kohustatud selgitama hindamise põhimõtteid, korda ja hindekriteeriume ning põhjendama hinde õigsust ja nõuetele vastavust.
- 6.10.2 Kui kompromissi ei saavutata, on hinde või sõnalise hinnanguga mittenõustuval õpilasel või vanemal õigus esitada kooli direktorile vaidlusaluse hinde üle vaatamiseks kirjalik taotlus koos põhjendustega. Õpilasel või vanemal on õigus hindeid ja sõnalisi hinnanguid vaidlustada kümne päeva jooksul pärast hinde või hinnangu teadasaamist.
- 6.10.3 Kooli direktor teeb otsuse kaasates aineõpetaja, ainesektsiooni, klassiõpetaja ja/või direktori asetäitja õppe- ja kasvatustöö alal ning teavitab otsusest lõikes 1 nimetatud taotluse esitajat kirjalikult viie tööpäeva jooksul otsuse vastuvõtmise päevast arvates.
- 6.10.4 Kui õpilane või vanem ei ole otsusega nõus, võib ta pöörduda vaidega kooli õppe- ja kasvatustegevuse üle riiklikku või teenistuslikku järelevalvet teostava ametniku poole viie tööpäeva jooksul arvates otsusest teadasaamisest.

7 Õpilaste ja vanemate teavitamise ja nõustamise korraldus

- 7.1 Kooli kodulehe, e-päeviku ja klassijuhataja abiga tagatakse õpilasele ning vanematele teabe kättesaadavus õppe ja kasvatus korralduse kohta ning juhendamine ja nõustamine õppetööd käsitlevates küsimustes. Peamised õppeteemad, vajalikud õppevahendid, hindamise korraldus ja planeeritavad üritused tehakse õpilasele teatavaks trimestri algul. Sama informatsioon on kättesaadav Stuudiumis või kooli kodulehel. Õpilaste teadmiste ja oskuste hinded ning märkused õppe- ja kasvatustöö kohta on kättesaadavad e-päeviku vahendusel.

- 7.2 Õpilasele tagatakse vähemalt eripedagoogi, psühholoogi ja sotsiaalpedagoogi teenus.
- 7.3 Klassi- või aineõpetajad jälgivad õpilase arengut ja toimetulekut koolis ning vajaduse korral kohandavad õpet vastavalt õpilase vajadustele. Õpilase võimete ja annete kõrgeimale võimalikule tasemele arendamiseks tuleb põhikoolis selgitada välja õpilase individuaalsed õpivajadused, valida sobivad õppemeetodid ning korraldada diferentseeritud õpet. Õpilasele, kellel tekib ajutine mahajäämus eeldatavate õpitulemuste saavutamisel, tagatakse täiendav pedagoogiline juhendamine (konsultatsioonid, pikapäeva- või õpiabirühm).
- 7.4 Õpilase arengu toetamiseks korraldatakse temaga vähemalt üks kord õppeaasta jooksul arenguveestlus, mille põhjal lepitakse kokku edasises õppes ja arengu eesmärkides. Arenguveestlusel osalevad õpilane, klassijuhataja ja lapsevanem. Arenguveestlus viiakse läbi vastavalt kooli direktori poolt kehtestatud arenguveestluse läbiviimise tingimustele ja korrale.
- 7.5 Vajaduse korral nõustatakse täiendavalt õpilase vanemat õpilase arengu toetamises ja kodus õppimises klassijuhataja, sotsiaalpedagoogi, psühholoogi, logopeedi või õppealajuhataja poolt.
- 7.6 Kool korraldab õpilaste ja vanemate teavitamist edasiõppimisvõimalustest ja tööturu üldistest suundumustest ning tagab õpilastele karjääriteenuste (karjääriõpe, -info või -nõustamine) kättesaadavuse.

8 Hariduslike erivajadustega õpilased Jõhvi Põhikoolis

8.1 Mõisted

- 1) Haridusliku erivajadusega õpilane on õpilane, kelle andekus, õpiraskused, terviseseisund, puue, käitumis- ja tundeeluhäired, pikemaajaline õppest eemal viibimine või kooli õppekeele ebapiisav valdamine toob kaasa vajaduse teha muudatusi või kohandusi õppesisus, õppeprotsessis, õppeajas, õppekoormuses, õppekeskkonnas (nagu õppevahendid, õpperuumid, suhtluskeel, tugipersonal, spetsiaalse ettevalmistusega pedagoogid), taotletavates õpitulemustes.
- 2) Õpilase andekust käsitletakse haridusliku erivajadusena, kui õpilane oma kõrgete võimete tõttu omab eeldusi saavutada väljapaistvaid tulemusi ning on näidanud kas eraldi või kombineeritult eelkõige järgmisi kõrgeid võimeid: üldine intellektuaalne võimekus, akadeemiline võimekus, loominguline mõtlemine, liidrivõimed, võimed kujutavas või esituskunstis jm.
- 3) Individuaalne õppekava on hariduslike erivajadustega õpilaste jaoks koostatud õppekava, milles kirjeldatakse õpilasele vajalikke tingimusi võimetekohaseks õppimiseks ja arenemiseks. Selle koostamisel kaasatakse lapsevanem ning vajaduse kohaselt aineõpetajad, tugispetsialistid.
- 4) Individuaalne käitumise tugikava on haridusliku erivajadusega õpilase jaoks koostatud kirjalik kokkulepe, mis loob õpilasele tingimused käitumuslike probleemide ületamiseks ja arendab sotsiaalseid oskusi.
- 5) Tugiteenus on õpiabirühma õpetaja, logopeedi, eripedagoogi, psühholoogi, sotsiaalpedagoogi ja teiste spetsialistide poolt osutatud teenus.

- 6) Tugimeede on tarvitusele võetav abinõu, mida rakendatakse eesmärgiga toetada õpilasi õpitulemuste omandamisel, käituma kooli kodukorra kohaselt ja teistest lugu pidama ning ennetada turvalisust ohustavate olukordade tekkimist koolis.

8.2 Õpilastele vajaliku toe väljaselgitamine ja rakendamine

- 8.2.1 Haridusliku erivajadusega õpilase õppe koordineerija (edaspidi HEV-koordinaator) toetab ja juhendab õpetajat haridusliku erivajaduse väljaselgitamisel, nõustab vanemat ning teeb õpetajale ja direktorile ettepanekuid edaspidiseks pedagoogiliseks tööks, koolis pakutavate õpilase arengut toetavate meetmete rakendamiseks või lisauuringute tegemiseks ning ühelt haridustasemelt teisele ülemineku toetamiseks.
- 8.2.2 Kui õpilasel ilmneb vajadus saada tuge, teavitatakse sellest vanemat ning kool korraldab õpilase pedagoogilis-psühholoogilise hindamise. Vajaduse korral tehakse koostööd teiste valdkondade spetsialistidega ja soovitatakse lisauuringuid.
- 8.2.3 Õpilasele, kellel tekib takistusi koolikohustuse täitmisel või mahajäämus õpitulemuste saavutamisel, annab kool üldist tuge, mis kujutab endast õpetaja pakutavat individuaalset lisajuhendamist, tugispetsialistide teenuse kättesaadavust ning vajaduse korral õpiabitundide korraldamist individuaalselt või rühmas.
- 8.2.4 Kui kooli tagatud üldine tugi ei anna õpilase arenguks soovitud tulemusi, siis võib rakendada koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel tõhustatud tuge või erituge. Sellisel juhul on õpilane käsitletav haridusliku erivajadusega õpilasena.
- 8.2.5 Punktis 8.2.2 nimetatud hindamise, testimise ja uuringute tulemused, samuti õpetajate tähelepanekud, tugispetsialistide ning koolivälise nõustamismeeskonna antud soovitusel, rakendatud teenused ja tugi ning hinnang nende tulemuslikkuse kohta kantakse õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardile. Kaardi täitmise korraldab ja tulemuse eest vastutab HEV-koordinaator.
- 8.2.6 Vähemalt korra õppeaastas ja juhul, kui koolivälise nõustamismeeskonna määratud toe rakendamise tähtaeg on lõppenud, hindab haridusliku erivajadusega õpilase õppe koordineerija koostöös õpetajate ja tugispetsialistidega soovitud toe rakendamise mõju ning teeb ettepanekud edasiseks tegevuseks.
- 8.2.7 Kool lähtub õppe korraldamisel kaasava hariduse põhimõtetest. Tulenevalt õpilase individuaalsest vajadusest tagatakse õpilasele võimetekohane õpe ja vajalik tugi õpetajate, tugispetsialistide, abiõpetajate ja teiste spetsialistide koostöös.
- 8.2.8 Õpilase õppekavas sõnastatud eesmärkide täitmiseks ja talle vajaliku toe pakkumiseks võib lisaks tavaklassidele moodustada ka õpiabi- või tasemerühmi või eriklasse. Õpe õpiabi- või tasemerühmas või eriklassis peab olema õpilase vajadustest lähtudes põhjendatud ja ajaliselt piiritletud ning järgida tuleb HEV-koordinaatori või koolivälise nõustamismeeskonna või mõlema soovitusi. Erituge vajava õpilase õpetamisel tavaklassis peab arvestama koolivälise nõustamismeeskonna soovitusi.
- 8.2.9 Õpiabi- või tasemerühma või eriklassi vastuvõtmise otsustab direktor. Otsuse tegemisel lähtub direktor õpilase või piiratud teovõimega õpilase puhul vanema nõusolekust.

8.3 Tõhustatud toe ja eritoe rakendamine haridusliku erivajadusega õpilasele

- 8.3.1 Tõhustatud tuge rakendatakse õpilasele, kes oma püsiva õpiraskuse, psüühika- ja

käitumishäire või muu tervise seisundi või puude tõttu vajab vähemalt üht järgmistest teenustest:

- 1) pidevat tugispetsialistide teenust ja individuaalset õppekava ühes, mitmes või kõikides ainetes;
- 2) pidevat tugispetsialistide teenust ja osaajaga õpet individuaalselt või rühmas;
- 3) pidevat tugispetsialistide teenust ja individuaalset tuge klassis toimuva õppetöö ajal;
- 4) õpet eriklassis.

8.3.2 Erituge rakendatakse õpilasele, kes tulenevalt tema raskest ja püsivast psüühikahäirest, intellekti- või meelega puudest või liitpuudest vajab:

- 1) puudespetsiifilist õppekorraldust, -keskkonda, -metoodikat, -vahendeid ning õppes osalemiseks pidevat tugispetsialistide teenust lõimituna sotsiaal- või tervishoiuteenustega või mõlemaga;
- 2) osaajaga õpet individuaalselt või rühmas või pidevat individuaalset tuge klassis või õpet eriklassis.

8.3.3 Tõhustatud toe ja eritoe rakendamiseks on kooli direktoril ja HEV-koordinaatoril õigus töödelda hariduse infosüsteemi teise kooli või lasteasutuse ja koolivälise nõustamismeeskonna kantud andmeid koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel ning tuge saavale õpilasele rakendatud tõhustatud toe ja eritoe kohta, kuid üksnes mahus ja ulatuses, mis on vajalik tõhustatud toe ja eritoe rakendamiseks.

8.4 Jõhvi Põhikoolis hariduslike erivajadustega õpilastele rakendatavad tugimeetmed

8.4.1 Jõhvi Põhikoolis rakendatakse hariduslike erivajadustega õpilasele ühte või mitut järgmistest tugimeetmetest:

- 1) õpiabirühmad;
- 2) logopeediline õpiabi;
- 3) sotsiaalpedagoogiline abi;
- 4) psühholoogiline nõustamine;
- 5) meditsiiniline abi ja nõustamine (meditsiiniõde);
- 6) pikapäevarühma vastu võtmine;
- 7) tunnirahuklass;
- 8) individuaalne abistamine tunnivälisel ajal (järeleaitamine, konsultatsioonid, andekate juhendamine);
- 9) individuaalse õppekava rakendamine;
- 10) vanema nõusolekul õpilasele tõhustatud- või eritoe rakendamist;
- 11) lapsevanema nõustamine koolivälisesse nõustamiskomisjoni pöördumiseks.

8.4.2 Kui ilmneb õpilase andekus, tagatakse talle koolis individuaalse õppekava rakendamine ning vajaduse korral täiendav juhendamine aineõpetajate või teiste spetsialistide poolt haridusprogrammide või haridusasutuste kaudu.

8.5 Lisaõpe põhikooli lõpetanutele

- 8.5.1 Kooli pidaja otsusel võib põhikoolis pakkuda lisaõpet lihtsustatud, toimetuleku- ja hooldusõppe alusel põhikooli lõpetanutele ning põhikooli riikliku õppekava järgi põhikooli lõpetanutele, kellele tulenevalt hariduslikust erivajadusest on vaja pakkuda täiendavat ettevalmistust ja tuge õppe sujuvaks jätkamiseks või tööturule üleminekuks.
- 8.5.2 Lisaõppesse võetakse õpilasi, kes on saanud põhikooli lõputunnistuse samal aastal ja kes ei ole valmis õpinguid jätkama või tööturule suunduma või kes ei pääsenud soovitud õppeasutusse. Lisaõppes osalevatele õpilastele kohaldatakse õigusaktides statsionaarses õppes põhiharidust omandavate õpilaste kohta sätestatud käesolevast paragrahvist tulenevate erisustega.
- 8.5.3 Lisaõpe kestab ühe õppeaasta. Lisaõppes osalejale võimaldatakse juhendatud õpet 1050 õppetunni ulatuses. Juhendatud õpe koosneb üldhariduslikust õppes, kutsealasest ettevalmistusest ning sotsiaalsete ja enesekohaste oskuste arendamisest. Kutsealast ettevalmistust tehakse koostöös kohase kutseõppeasutuse või tööandjaga.
- 8.5.4 Igale õpilasele koostatakse üleminekuplaan, kus määratakse tema konkreetne õppe sisu ja päevakava. Üleminekuplaani koostamisel arvestatakse õpilase teadmisi ja oskusi, õpilase ning vanema soove ja vajadusi ning kooli võimalusi.

9 Karjääriteenuste korraldus

9.1 Karjääriteenuste lähtealused

- 9.1.1 Karjääriteenuste pakkumine koolis aitab kaasa õpilaste haridust ja edaspidist tööalast elu puudutavate otsuste langetamisele kindlatel alustel ning abistab noori adekvaatsete karjääri ja haridusega seotud valikute tegemisel. Karjääriteenuste pakkumine on koolile olulise tähtsusega vahendiks ka õppimise kvaliteedi tõstmisel.
- 9.1.2 Karjääriteenuste eesmärgiks on aidata õpilastel arendada teadlikkust iseendast, omandada teadmisi töömaailmast, elukutsetest ja õppimisvõimalustest ning kujundada hoiakuid ja toimetulekuoskusi karjääriotsuste tegemiseks ning eneseteostuseks.
- 9.1.3 Karjääriteenuste pakkumisel õpilastele toetub kool
- 1) karjääripäevade, õppekäikude, infotundide ja muude karjääriplaneerimist toetavate tegevuste läbiviimisele;
  - 2) karjääriõppele ja karjäärinõustamisele;
  - 3) koostööle kohalike ettevõtete ja organisatsioonidega.

9.2 Karjääriplaneerimist toetavad tegevused

- 9.2.1 8. ja 9. klassis korraldab kool koostöös kutseõppeasutuste ja ettevõtetega erinevaid infotunde ning õppekäike.
- 9.2.2 8. ja 9. klassis korraldab klassijuhataja koostöös kooli psühholoogi või karjäärikoordinaatoriga infotunde õpilastele, mille käigus viiakse läbi õpilase üld- ja erivõimete ning kutsesuunitluse alased testid koos tagasisidega.
- 9.2.3 Karjääriõpet eraldi õppeainena viiakse läbi põhikooli 9. klassis. Karjääriõppe eesmärgiks on tõsta noorte informeeritust, motivatsiooni ja kompetentsust, mille abil

neil on võimalus teha oma valikuid ja otsuseid teadlikumalt oma töise elutee ja elurollide planeerimisel.

- 9.2.4 Elukestev õpe ja karjääriplaneerimine on läbiva teemana täpsustatud kõikide õppeainete ainekavades.
- 9.2.5 Individuaalset karjäärinõustamist õpilastele pakub kooli psühholoog ning Ida-Virumaa Rajaleidja keskuse spetsialistid.
- 9.2.6 Koostööpartneritena karjääriteenuste pakkumisel ja informeerituse tõstmisel on kaasatud Ida-Virumaa Rajaleidja keskus, Ida-Virumaa Kutsehariduskeskus, Viru Jalaväepataljon, TTÜ Virumaa Kolledž, Kaitseliit, Viru Vangla, ajaleht Põhjarannik, Jõhvi Vallavalitsus, Jõhvi Kontserdimaja jt.

10 Õpetaja töökava koostamise põhimõtted

- 10.1 Õpetaja töökava ehk ainekaart on dokument, mille alusel toimub õppetöö koolis õppetunnis või väljaspool kooli - ekskursiooni või õppekäiguna. Ainekaardi koostamine ja korrigeerimine kuulub aineõpetaja pädevusse.
- 10.2 Õpetaja koostab kooli õppekava alusel ainekaardi, mis arvestab klassi omapära ja suundumust, kooli arengusuunda ja eripära, õpilaste vaimseid ja kooli materiaalseid ressursse.
- 10.3 Ainekaardid on koostatud trimestrite või õppeaasta kaupa.
- 10.4 Ainekaart sisaldab vähemalt:
  - 1) trimestri jooksul läbitavaid peamisi teemasid ja olulisemaid alateemasid;
  - 2) õppeaine õppimise eesmärgid;
  - 3) õpitulemusi; mitmeeristava hindamise puhul õpiväljundeid, mille sooritamine on eelduseks positiivse hinde saamiseks;
  - 4) vajalikke õppevahendeid, kasutatavat õppekirjandust ja –materjale;
  - 5) hindamise korraldust;
  - 6) planeeritavaid üritusi.
- 10.5 Õpetaja tutvustab õpilastele trimestri algul ainekaarti (oma töökava sisu) õppeteemade, õpitulemuste, vajalike õppevahendite, hindamise korralduse ning planeeritavate ürituste osas. Ainekaart on kättesaadav kooli kodulehel.

11 Kooli õppekava uuendamise ja täiendamise kord

- 11.1 Jõhvi Põhikooli õppekava koostamine ja arendamine eeldab õpilaste ja õpetajate, õpetajate ja juhtkonna, kooli hoolekogu, kooli ja vanemate, kooli pidaja, teiste õppeasutuste ja organisatsioonide koostööd põhikooli riikliku õppekava üldosa mõtestamisel ja ainekavade koostamisel.
- 11.2 Jõhvi Põhikooli õppekava koostamisel ja arendamisel kasutatakse erinevaid töövorme, töös osalevad kõik pedagoogid. Õppekava koostamise ja arendamise demokraatliku korralduse eest vastutab kooli direktor.
- 11.3 Jõhvi Põhikooli õppekava kehtestab kooli direktor. Kooli õppekava ja selle muudatused esitatakse enne kehtestamist arvamuse avaldamiseks kooli hoolekogule, õpilasesindusele ja õppenõukogule.

- 11.4 Andmed kooli õppekava kohta kantakse hariduse infosüsteemi õppekavade ja koolituslubade alamregistrisse.
- 11.5 Jõhvi Põhikooli õppekava on pidevalt arenev ja täienev dokument. Parandused ja täiendused õppekavasse on oodatud kõigilt kooli heast mainest, käekäigust ja õpetulemustest huvitatutelt.